

รายงานการศึกษาดูงานต่างประเทศ
ณ สาธารณรัฐตูร์เคีย และสาธารณรัฐเฮลเลนิก
ระหว่างวันที่ 20 - 31 พฤษภาคม 2568

โดย

ผู้ศึกษาอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นธป.) รุ่นที่ 13

รายงานการศึกษาดูงานต่างประเทศนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรม
หลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นธป.) รุ่นที่ 13

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

พ.ศ. 2568

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	
1.1 สาธารณรัฐตุรกี (Republic of Türkiye)	3
1.2 สาธารณรัฐเฮลเลนิก (กรีก) (Hellenic Republic (Greece))	8
1.3 ซานโตรินี	11
บทที่ 2 ศาลรัฐธรรมนูญ	
2.1 ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี	13
2.2 ระบบศาลแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก	32
2.3 เทศบาลธีรา (Thira Municipality Official)	49
บทที่ 3 บทสรุปจากการศึกษา	
3.1 สรุปการศึกษาจากศาลรัฐธรรมนูญตุรกี	52
3.2 สรุปการศึกษาจากศาลสูงสุดพิเศษแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก	55
3.3 ศึกษาเปรียบเทียบ	56

บทที่ 1

ข้อมูลทั่วไป

1.1 สาธารณรัฐตุรกี (Republic of Türkiye)

เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2565 สหประชาชาติเปลี่ยนชื่อประเทศตุรกี (Turkey) เป็นตุรกี (Türkiye) แล้ว หลังจากเห็นชอบตามคำร้องขอจากรัฐบาลตุรกี ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2564 ประธานาธิบดี เรเจป ทายยิป แอร์โดอัน ได้ร้องขอให้หน่วยงานระหว่างประเทศเปลี่ยนชื่อเรียกจากตุรกีเป็นตุรกี โดยนายแอร์โดอัน กล่าวเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ว่า "ตุรกีเป็นตัวแทนและแสดงออกได้ดีที่สุดถึงวัฒนธรรม อารยธรรม และค่านิยมของชาวตุรกี" ชาวเติร์กส่วนใหญ่รู้จักประเทศตัวเองในนาม ตุรกี อยู่แล้ว แต่ยังคงมีการใช้ภาษาอังกฤษว่า ตุรกี (Turkey) กันอย่างกว้างขวาง แม้แต่คนในประเทศเอง สถานีโทรทัศน์ที่อาร์ทีของตุรกี ได้เปลี่ยนชื่ออย่างรวดเร็ว หลังมีการประกาศโครงการนี้ ซึ่งหนึ่งในเหตุผลในการเปลี่ยนชื่อประเทศใหม่ก็คือ การที่ชื่อประเทศตุรกีที่เป็นภาษาอังกฤษมีความหมายว่า ไก่งวง ซึ่งเป็นสัตว์ปีกที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลคริสต์มาส ปีใหม่ และวันขอบคุณพระเจ้า ส่วนหนึ่งของโครงการเปลี่ยนชื่อประเทศนี้ จะมีการพิมพ์คำว่า "ผลิตในตุรกี" (Made in Türkiye) บนผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกทุกชนิดด้วย และเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2565 ได้มีการออกโครงการที่มีคำพูดติดปากว่า "เฮลโล ตุรกี" (Hello Türkiye)

1.1.1 ข้อมูลทั่วไป

(1) สภาพทางภูมิศาสตร์

สาธารณรัฐตุรกี ตั้งอยู่ระหว่างทวีปยุโรปและเอเชีย โดยแยกกันด้วยช่องแคบบอสพอรัส (Bosporus) ทะเลมาร์มาร่า (Marmara) และช่องแคบดาร์ดาแนลส์ (Dardanelles) แบ่งขึ้นระหว่างตุรกีฝั่งยุโรปและตุรกีฝั่งเอเชีย ทิศตะวันออกติดกับประเทศจอร์เจีย อาร์เมเนีย อาเซอร์ไบจาน และอิหร่าน ทิศใต้ติดกับอิรัก ซีเรีย และทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทิศตะวันตกติดกับกรีซ บัลแกเรีย และทะเลอีเจียน ทางเหนือติดกับทะเลดำ มีพื้นที่ 783,562 ตารางกิโลเมตร เมืองหลวง คือ กรุงอังการา (Ankara)

ตุรกีในฝั่งเอเชียซึ่งครอบคลุมบริเวณส่วนใหญ่ของคาบสมุทรอานาโตเลีย นับเป็นพื้นที่ร้อยละ 97 ของประเทศ ส่วนในฝั่งยุโรปซึ่งตั้งอยู่บนคาบสมุทรบอลข่านมีพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 3 ของทั้งประเทศ ดินแดนของตุรกีมีรูปร่างคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีความยาวมากกว่า 1,600 กิโลเมตร และกว้างประมาณ 800 กิโลเมตร ตุรกีฝั่งเอเชียที่มักเรียกว่า อานาโตเลียหรือเอเชียไมเนอร์ ประกอบด้วยที่ราบสูงในตอนกลางของประเทศอยู่ระหว่างเทือกเขาทะเลดำตะวันออก และเกอรอลูทางตอนเหนือกับเทือกเขาเทารัสทางตอนใต้ มีพื้นที่ราบไม่กว้างนักบริเวณชายฝั่ง บริเวณชายฝั่ง ทางตะวันออกของตุรกีมีลักษณะเป็นภูเขาและเป็นต้นน้ำของแม่น้ำหลายสายเช่น แม่น้ำยูเฟรติส แม่น้ำไทกริส และแม่น้ำอาร์ส นอกจากนี้ยังมีทะเลสาบวัน และยอดเขาอารารัต ซึ่งเป็นจุดสูงสุดของตุรกีที่ 5,165 เมตร ตุรกีมีเนื้อที่ทั้งประเทศประมาณ 780,695 ตารางกิโลเมตร มีทะเลล้อมรอบ 3 ด้าน ทะเลดำทางทิศเหนือ ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนทางทิศใต้ และทะเลอีเจียนทางทิศตะวันตก

- เป็นประเทศมุสลิมสมัยใหม่ที่มีอุดมการณ์เปิดกว้างและใกล้ชิดกับตะวันตกต่อต้านแนวทาง Fundamentalism และยึดถือหลักการ Secularism

- มีที่ตั้งทางยุทธศาสตร์เป็นจุดกระจายสินค้าไปยังสหภาพยุโรป (European Union : EU) กลุ่มประเทศบอลข่าน เครือรัฐเอกราช (Commonwealth of Independent State : CIS) ตะวันออกกลางและแอฟริกา

- มีเศรษฐกิจเป็นอันดับที่ 18 ของโลก ในปี 2567 (ค.ศ. 2024) เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างทวีปยุโรปและเอเชีย และมีบทบาทสำคัญในกลุ่มเอเชียกลาง เป็นเส้นทางขนส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่สำคัญระหว่างเอเชียกลาง – ยุโรป

- มีบทบาทสำคัญต่อข้อริเริ่มว่าด้วยการขนส่งธัญพืชในพื้นที่ทะเลดำในสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับยูเครนโดยได้ร่วมลงนามในข้อริเริ่มดังกล่าวร่วมกับรัสเซีย ยูเครน และ EU ณ นครอิสตันบูล เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 (ค.ศ. 2022)

- เป็นประเทศสมาชิกชาติเดียวในองค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization: NATO) และอยู่ระหว่างเจรจาเข้าเป็นสมาชิก EU ตั้งแต่ วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2548 (ค.ศ. 2005)

(2) ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของตุรกี ประเทศตุรกีมี 4 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ (เดือนเมษายน – เดือนพฤษภาคม) ฤดูร้อน (เดือนมิถุนายน – เดือนกันยายน) ฤดูใบไม้ร่วง (เดือนตุลาคม – เดือนพฤศจิกายน) และฤดูหนาว (เดือนธันวาคม – เดือนมีนาคม) ด้านที่ติดกับชายฝั่งด้านทะเลเมดิเตอร์เรเนียน มีภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน กล่าวคือหน้าร้อนอากาศร้อนและแห้งแล้ง ส่วนหน้าหนาวอากาศอบอุ่นและมีฝนตก เทือกเขาที่ตั้งอยู่ใกล้ชายฝั่งเป็นตัวกั้นทำให้ภูมิอากาศตอนกลางของประเทศ เป็นแบบภาคพื้นทวีป ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างฤดูอย่างเห็นได้ชัด ฤดูหนาวบริเวณที่ราบสูงตอนกลางหนาวมาก อุณหภูมิลดลงถึง -30 ถึง -40 อาจมีหิมะปกคลุมนานถึง 4 เดือนต่อปี ฝั่งตะวันตกของตุรกี มีอุณหภูมิเฉลี่ยในฤดูหนาวต่ำกว่า 1 °C ฤดูร้อน ร้อนและแห้งแล้ง ในตอนกลางวันมีอุณหภูมิสูงกว่า 30 °C บริเวณที่แห้งแล้งที่สุดคือที่ราบกอนยาและที่ราบมาลาตยาซึ่งมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 300 มิลลิเมตร เดือนที่มีฝนมากที่สุดคือเดือนพฤษภาคม และเดือนที่แล้งที่สุดคือเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม

(3) ประชากร

ประมาณ 84.34 ล้าน (พ.ศ. 2563) โดยเป็นชาวเติร์ก (85%) และเคิร์ด (15%) นอกจากนั้นเป็นชนกลุ่มน้อยเชื้อสายลาซ เหมซิน อาหรับ ยิว กรีก และอาเมย์เนียน ประชากรกว่าครึ่ง (59%) อาศัยอยู่ตามเมืองใหญ่โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ อิสตันบูล (Istanbul) อังการา (Ankara) อิสมีร์ (Izmir) อาดา นา (Adana) คอนยา (Konya) บูร์ซา (Bursa) และอันตาเลีย (Antalya) ประชากร 99% นับถือศาสนาอิสลาม หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวตุรกีจำนวนมากอพยพไปยังยุโรปตะวันตก (โดยเฉพาะเยอรมนีตะวันตก) เนื่องจากความต้องการแรงงานในยุโรปเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดชุมชนชาวตุรกีนอกประเทศขึ้น แต่ในระยะหลัง ตุรกีกลับกลายเป็นจุดหมายของผู้อพยพจากประเทศข้างเคียง ซึ่งมีทั้งผู้อพยพที่ปักหลักอยู่ในประเทศ ตุรกี และผู้ที่ใช้ตุรกีเป็นทางผ่านต่อไปยังประเทศกลุ่มยุโรป

(4) ภาษา

ภาษาราชการ คือ ตุรกี

(5) วันชาติ

วันที่ 29 ตุลาคม

(ตุรกีประกาศตนเป็นสาธารณรัฐ ฯ เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2466 (ค.ศ.1923))

(6) ศาสนา

ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 99.8 คริสต์และยิว ร้อยละ 0.2

(7) สกุลเงิน (ข้อมูล ณ วันที่ 15 พ.ค. 68)

ลีรา (TRY)	1 ยูโร	= 43.12 ลีราตุรกี
	1 ดอลลาร์สหรัฐ	= 38.80 ลีราตุรกี
	1 บาท	= 1.16 ลีราตุรกี

1.1.2 การเมืองการปกครอง

ระบบการเมือง เป็นสาธารณรัฐ ที่แยกศาสนาออกจากการเมือง (Secular state) มีการปกครองแบบมีรัฐสภา (Republican Parliamentary Democracy) โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศ

ประมุข ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐตุรกี ถือเป็นประมุขแห่งรัฐและหัวหน้ารัฐบาล ทำหน้าที่สร้างความเป็นเอกภาพของชาติ มีการดำเนินงานภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี (Constitution of Türkiye) และมีการจัดความเป็นระเบียบภายในรัฐ นับตั้งแต่มาตรา 101 ถึง 106 ของรัฐธรรมนูญได้ระบุถึงหน้าที่ที่รับผิดชอบของประธานาธิบดี มีวาระการดำรงตำแหน่งคนละ 5 ปี ซึ่งประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ เรเจป ตัยยิป แอร์โดอัน (Recep Tayyip Erdoğan) เขาดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2557 (ค.ศ. 2014) โดยดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนที่ 12 ของสาธารณรัฐตุรกีแอร์โดกัน เป็นทั้งประมุขแห่งรัฐและหัวหน้ารัฐบาลได้รับการเลือกตั้งอีกครั้งในปี พ.ศ. 2566 (ค.ศ. 2023) และประกาศแผนเกษียณอายุหลังจากสิ้นสุดวาระในปี พ.ศ. 2571 (ค.ศ. 2028) และการทำประชามติในปี พ.ศ. 2560 (ค.ศ. 2017) เพื่อปรับเปลี่ยนรัฐธรรมนูญที่รวมไปถึงการเปลี่ยนการปกครองสู่รูปแบบประธานาธิบดี โดยสาระสำคัญของการเปลี่ยนแปลง คือ ทำให้ประธานาธิบดีที่แต่เดิมมีอำนาจในลักษณะที่เป็นเพียงสัญลักษณ์ของประเทศเท่านั้น เปลี่ยนไปสู่การให้อำนาจกับฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ พร้อมยกเลิกตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยประธานาธิบดีจะมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีรวมถึงรองประธานาธิบดี ออกกฎหมายที่ไม่ขัดกับกฎหมายเดิมหรือรัฐธรรมนูญ ประธานาธิบดีมีสิทธิออกเสียงคัดค้านมติสภาขณะเดียวกันสภามีสิทธิยับยั้งการตัดสินใจของประธานาธิบดีด้วยเสียงเอกฉันท์ ขณะเดียวกันประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน 12 คน และสภาแต่งตั้งอีก 3 คน

นอกจากนี้ประธานาธิบดียังมีอำนาจในการประกาศภาวะฉุกเฉินซึ่งต้องไม่เกิน 6 เดือนงบประมาณแผ่นดินจะถูกร่างผ่านประธานาธิบดีเข้าสู่สภา ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรรัฐ รวมถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัย จะถูกแต่งตั้งจากประธานาธิบดี เป็นต้น

1.1.3 เศรษฐกิจการค้า

เศรษฐกิจของตุรกีเป็นความผสมผสานระหว่างภาคอุตสาหกรรมและการค้าสมัยใหม่ควบคู่กันไปกับภาคการเกษตรแบบดั้งเดิม ในภาคการเกษตรยังคงมีอัตราการจ้างงานอยู่ถึงร้อยละ 35 ของการจ้างงานทั้งหมด ภาคเอกชนมีความเข้มแข็งในระดับหนึ่ง แต่รัฐบาลก็ยังคงมีบทบาทสำคัญโดยเป็นเจ้าของธุรกิจบางอย่างที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจโดยรวม เช่น ธนาคาร (Isbank และ Ziraat Bank และถือหุ้นใน Vakif Bank) การสื่อสาร (Turk Telecom โทรศัพท์พื้นฐาน และ Telsim โทรศัพท์มือถือ) หรืออุตสาหกรรมบางประเภท (เช่น Tekel ผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ย) อย่างไรก็ตามรัฐบาลตุรกีอยู่ในระหว่างดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ อุตสาหกรรมหลักที่สำคัญที่สุดของตุรกีได้แก่อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งมีอัตราการจ้างงานถึง 1 ใน 3 ของการจ้างงานในอุตสาหกรรมทั้งหมดของตุรกี และเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าส่งออกมากที่สุดของตุรกีและทำรายได้จากการส่งออกให้ตุรกีมากที่สุดในแต่ละปี

โดยนายเรเจป ตัยยิป แอร์โดอัน ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน มีความต้องการจะปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ จากการพึ่งพิงเงินลงทุนจากต่างประเทศที่ถูกดึงดูดโดยอัตราดอกเบี้ยสูง ให้เปลี่ยนเป็นเศรษฐกิจที่เน้นการเจริญเติบโตจากภายใน ผ่านการสนับสนุนภาคการส่งออกและการลงทุนในประเทศด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำนั่นเอง

สินค้าส่งออกสำคัญ สิ่งทอ เสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม ยานยนต์และชิ้นส่วน เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปโภคไฟฟ้า เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ เหล็ก ผลไม้และลูกนัต เชื้อเพลิงจำพวกน้ำมันและน้ำมันดิบ พลาสติกและผลิตภัณฑ์ เพอร์นิเจอร์ หลอดไฟฟ้า อัญมณีและเครื่องประดับ

สินค้านำเข้าสำคัญ เชื้อเพลิงจำพวกน้ำมันและน้ำมันดิบ เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปโภคไฟฟ้า ยานยนต์และชิ้นส่วน เหล็ก พลาสติกและผลิตภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ยารักษาโรค เส้นใยที่ใช้ในการทอ เลนส์แว่นตาและอื่น ๆ กระจก ยางธรรมชาติ

ประเทศคู่ค้าสำคัญ เยอรมัน อิตาลี สหรัฐอเมริกา รัสเซีย ฝรั่งเศส อังกฤษ จีน สหราชอาณาจักร สเปน

1.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐตุรกี

ไทยและตุรกีมีการติดต่อสัมพันธ์กันมาเป็นเวลาช้านาน โดยในบันทึก “ประวัติการค้าไทย” ของขุนวิจิตรมาตราได้กล่าวไว้ว่า สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา ไทยส่งไม้ไปขายตุรกีเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าทั้งสองประเทศเคยติดต่อค้าขายกันมาเป็นเวลานานแล้ว และมีเหรียญตราสมัยรัชกาลที่ 3 จัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์พระราชวัง Topkapi ณ นครอิสตันบูล ด้วยความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการระหว่างไทยกับตุรกีเริ่มต้นในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระเจ้าออตโตมันทรงหมั้นดำรงราชานูภาพ (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ได้เสด็จเยือนยุโรป และราชอาณาจักรออตโตมัน เพื่อเจริญสัมพันธไมตรี

ไทยและตุรกีสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2501 (ค.ศ. 1958) ตุรกีเปิดสถานเอกอัครราชทูตประจำประเทศไทยในปี พ.ศ. 2502 (ค.ศ. 1959) และไทยเปิดสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอังการา เมื่อปี พ.ศ. 2517 (ค.ศ. 1974) ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศดำเนินมาด้วยความราบรื่นโดยไม่มีปัญหาใด ๆ เป็นการเฉพาะระหว่างกันทั้งไทยและตุรกีต่างมีความใกล้ชิดกับฝ่ายตะวันตก ในทางการเมืองระหว่างประเทศ โดยทั่วไปแล้ว ทั้งสองฝ่ายจึงมีบทบาทที่จะสนับสนุนพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากกว่าที่จะขัดแย้งต่อกัน โดยที่ตุรกีมีความสัมพันธ์ทางการค้ากับกลุ่มประเทศอิสลาม เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย และบรูไนดารุสซาลาม จึงให้การสนับสนุนกลุ่มอาเซียนมาโดยตลอด

1.2 สาธารณรัฐเฮลเลนิก (กรีซ) (Hellenic Republic (Greece))

1.2.1 ข้อมูลทั่วไป

(1) สภาพทางภูมิศาสตร์

ตั้งอยู่ในทวีปยุโรปตอนใต้และตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วย แผ่นดินใหญ่ภูเขาที่ยื่นออกไปในทะเลที่ปลายด้านใต้ของคาบสมุทรบอลข่านสิ้นสุดที่คาบสมุทรเพโลพอนนีส (แยกจากแผ่นดินใหญ่โดยคลองคอคอดโครีนธ์) แนวชายฝั่งที่เว้าลึกและเกาะต่าง ๆ จำนวนมากทำให้มีแนวชายฝั่งที่ยาวกว่า 13,676 กิโลเมตร ประมาณ 80% ประกอบด้วยภูเขาหรือเนินเขาทำให้เป็นหนึ่งในประเทศที่มีภูเขาสูงที่สุดในยุโรป มีจุดสูงสุดที่ยอดเขาไมติคัส ซึ่งสูง 2,918 เมตร นับเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในประเทศ ด้านตะวันตกมีทะเลสาบและพื้นที่ชุ่มน้ำหลายแห่ง

ด้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเทือกเขาสูงชื่อ โรโดเป หอดตัวครอบคลุมภูมิภาคมาซิโดเนียตะวันออกเฉียงเหนือและเทรซปกคลุมไปด้วยป่าไม้โบราณที่หนาแน่นและกว้างใหญ่ ที่ราบอันกว้างใหญ่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเทสซาลีมาซิโดเนียกลางและธราเซียภูมิภาคเหล่านี้ถือเป็นภูมิภาคเศรษฐกิจที่สำคัญเนื่องจากเป็นพื้นที่เพาะปลูกเพียงไม่กี่แห่งในประเทศ

ที่ตั้ง พื้นที่ของกรีซ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นแผ่นดินใหญ่ และส่วนที่หมู่เกาะ ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของยุโรป ตอนใต้สุดของคาบสมุทรบอลข่าน ติดทะเลอีเจียนทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ ติดทะเลไอโอเนียนและทะเลเมดิเตอร์เรเนียนทางด้านตะวันตกและใต้ ทางเหนือติดกับบัลแกเรีย มาซิโดเนีย และแอลเบเนีย และตะวันออกเฉียงติดกับประเทศตุรกี มีพื้นที่ 131,957 ตารางกิโลเมตร เมืองหลวง คือ เอเธนส์ (Athens)

(2) ภูมิอากาศ

สภาพอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน แบบเทือกเขาแอลป์ ลักษณะอบอุ่นค่อนข้างหนาว
ซานเมืองทางตอนใต้จะมีสภาพอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน ในขณะที่ทางตอนเหนือมีสภาพอากาศแบบ
เทือกเขาแอลป์ มีฝนตกในฤดูหนาว แห้งแล้งในฤดูร้อน มีหิมะตก มีอากาศหนาวในฤดูหนาว แห้งแล้งในฤดูร้อน

ฤดูใบไม้ผลิ เดือนมีนาคม ถึง เดือนพฤษภาคม

ฤดูร้อน เดือนมิถุนายน ถึงเดือน สิงหาคม

ฤดูใบไม้ร่วง เดือนกันยายน ถึงเดือนพฤศจิกายน

ฤดูหนาว เดือนธันวาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์

(3) ประชากร จำนวน 10.41 ล้าน (ข้อมูลปี พ.ศ. 2566)

(4) ภาษา ภาษาราชการ คือ กรีก

(5) ศาสนา ศาสนาคริสต์ ได้แก่ นิกายออร์ทอดอกซ์กรีก ร้อยละ 79.4 คริสเตียน อื่น ๆ
ร้อยละ 2.94 และ อิสลาม ร้อยละ 1.96

(6) สกุลเงิน ยูโร (EUR) 1 ยูโร = 37.35 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2568)

(7) วันชาติ วันที่ 25 มีนาคม

1.2.2 การเมืองการปกครอง

การปกครองของสาธารณรัฐเฮลเลนิก (กรีซ) เป็นการปกครองแบบสาธารณรัฐมีประธานาธิบดี
เป็นประมุขของรัฐ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยรัฐสภาในวาระ 5 ปี และสามารถดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 วาระ
ประธานาธิบดีมีหน้าที่แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นหัวหน้ารัฐบาล นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีบริหารงาน
ประเทศกรีซมีรัฐสภาเดียว (unicameral) ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 300 คน ได้รับการเลือกตั้ง
โดยตรงจากประชาชนในวาระ 4 ปี ทั้งนี้ การปกครองของกรีซเปลี่ยนมาเป็นสาธารณรัฐหลังจากการ
ลงประชามติยกเลิกระบอบราชาธิปไตยในปี พ.ศ. 2517 (ค.ศ. 1974) และรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้
ในปี พ.ศ. 2518 (ค.ศ. 1975)

ประมุข คือ คอนสแตนตินอส ทาสูลาส (Konstantinos Tasoulas) ประธานาธิบดี

ผู้นำรัฐบาล นายคีริอาคอส มิทโซทาคิส (Kyriakos Mitsotakis) นายกรัฐมนตรี

เขตการปกครอง แบ่งออกเป็น 13 ภูมิภาค คือ 1. อັตติกะ 2. เซนทรัลกรีซ 3. เซนทรัล
มาซิโดเนีย 4. ครีต 5. อีสต์มาซิโดเนียและเทรซ 6. อิไพรัส 7. ไอโอเนียนไอแลนด์ 8. นอร์ทไอเจียน 9. เพโล
พอนนีส 10. เซาท์ไอเจียน 11. เทซาลี 12. เวสต์กรีซ 13. เวสต์มาซิโดเนีย พื้นแผ่นดินมี 9 ภูมิภาค และ
บนหมู่เกาะ 4 ภูมิภาค ซึ่งภูมิภาคต่าง ๆ แบ่งเป็นจังหวัด รวม 54 จังหวัด นอกจากนี้ทางแถบมาซิโดเนีย
ยังมีเขตการปกครองตนเอง ของสงฆ์หนึ่งแห่ง คือ เมานต์อะทอส

1.2.3. เศรษฐกิจการค้า

เป็นศูนย์กลางพาณิชย์นาวีและเป็นเจ้าของเรือพาณิชย์เอกชนมากที่สุดในโลก มีศักยภาพด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการเดินเรือที่สามารถประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันได้

สินค้าส่งออกสำคัญ เชื้อเพลิงแร่ อะลูมิเนียม ผลิตภัณฑ์ยา ผลิตภัณฑ์พลาสติก เครื่องจักรกลไฟฟ้า

สินค้านำเข้าสำคัญ เชื้อเพลิงแร่ เครื่องจักรกล ผลิตภัณฑ์ยา รถยนต์ พลาสติก เนื้อ กระดาษ

ประเทศคู่ค้าสำคัญ บัลแกเรีย ตุรกี ไชปรัส เยอรมนี อิตาลี เนเธอร์แลนด์ จีน รัสเซีย อิตาลี เยอรมนี

1.2.4 ความสัมพันธ์กับไทย

- การค้ารวมระหว่างไทย-กรีซมีมูลค่าเฉลี่ย 272 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สูงสุดเมื่อเทียบกับประเทศอาเซียน ไทยส่งออก 247 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นำเข้า 25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ได้เปรียบดุลการค้า 222 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออก ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ในขณะที่สินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าประกอบด้วยผัก ผลไม้ และของปรุงแต่งที่ทำจากผลไม้ และยา รักษาโรค

- ความสัมพันธ์ด้านการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและกรีซสามารถขยายตัวได้อีกมาก หากนักธุรกิจของทั้งสองฝ่ายจะเพิ่มความสนใจตลาด และศึกษาโอกาส ลู่ทาง และศักยภาพของกันและกัน มากกว่าที่ผ่านมา โดยกลุ่มสินค้าที่ไทยมีศักยภาพแข่งขันในระดับโลกยังคงมีแนวโน้มที่ดีในตลาดกรีซ นอกจากนี้ การลงทุน และประกอบธุรกิจร่วมระหว่างไทย - กรีซ ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจควรศึกษาความเป็นไปได้ เนื่องจากกรีซมีนักธุรกิจรายจํานวนมาก ซึ่งนิยมนำเงินไปลงทุนในต่างประเทศ กอปรกับได้ชื่อว่ามีชั้นเชิงทางธุรกิจสูง และมีทักษะเรื่องการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดประเทศเพื่อนบ้านของกรีซ ดังนั้น หากนักธุรกิจไทยสามารถหาหุ้นส่วนทางธุรกิจที่เหมาะสมได้ ก็จะช่วยกระจายสินค้าไทยไปสู่ตลาดบอลข่าน ซึ่งไทยยังไม่คุ้นเคยได้เป็นอย่างดี

- ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐเฮลเลนิก ไทยและกรีซได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคมพ.ศ. 2501 (ค.ศ. 1958) ในช่วงแรกที่สถาปนาความสัมพันธ์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโรม ดูแลประเทศกรีซในฐานะประเทศในเขตอาณานิคม ต่อมาไทยได้เปิดสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเอเธนส์ อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2528 (ค.ศ.1985) มีหน้าที่ดูแลสาธารณรัฐมอลตาในฐานะประเทศในเขตอาณานิคม และติดตามสถานการณ์ในเซอร์เบียและมอนเตเนโกร (อดีตสหพันธ์สาธารณรัฐยูโกสลาเวีย) รวมทั้งดูแลความสัมพันธ์ไทย - มาซิโดเนีย อย่างไม่เป็นทางการ ในขณะที่สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ และสำนักงานแรงงาน ณ กรุงเอเธนส์ได้ปิดลงก่อนหน้านี้ ส่วนกรีซได้เปิดสถานเอกอัครราชทูตประจำประเทศไทยเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2532 (ค.ศ.1989) โดยมีเขตอาณานิคมของประเทศใกล้เคียง อาทิ พม่า ลาว และกัมพูชา

ในภาพรวม ไทยและกรีซดำเนินความสัมพันธ์ทวิภาคีด้วยความราบรื่นและไม่มีปัญหาต่อกัน และมีความร่วมมือในกรอบพหุภาคีต่าง ๆ เช่น การประชุมเอเชีย - ยุโรป (ASEM) และอาเซียน - อียู (ASEAN - EU) ไทยและกรีซต่างเริ่มให้ความสำคัญต่อกันและกันมากขึ้น เนื่องจากตระหนักถึงบทบาทนำของไทยในเวทีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรอบอาเซียน และของกรีซในภูมิภาคบอลข่าน นอกจากนี้ ความสำเร็จในการจัดประชุม APEC 2003 ของไทย และการเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก พ.ศ. 2547 (ค.ศ. 2004) ของกรีซ ส่งผลทางจิตวิทยาต่อการยอมรับของภาครัฐและเอกชนของทั้งสองฝ่ายมากขึ้น ไทยและกรีซสามารถเพิ่มพูนความสัมพันธ์ให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ผ่านการดำเนินการต่าง ๆ อาทิ สนับสนุนการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างภาคการเมือง ภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนส่งเสริมการติดต่อระหว่างประชาชนกับประชาชนของทั้งสองประเทศ

1.3 ซานโตรินี

ซานโตรินีเป็นเกาะภูเขาไฟอยู่ในทะเลอีเจียน และมีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ยุคหินใหม่ (ราวประมาณ 7000 - 1700 ปีก่อนคริสตกาล) มีหลักฐานของอารยธรรมที่เจริญรุ่งเรืองในพื้นที่เรียกว่าอักรอตีรี (Akrotiri) เป็นอาณานิคมของชาวมิโนอันที่มีความมั่งคั่งและเป็นศูนย์กลางการค้ากับกรีซ ครีต ไชปรัส และแอฟริกาเหนือ เกาะนี้มีชื่อเดิมว่า "สตรองกิลี" (Strongili) หมายถึงรูปทรงกลมตามลักษณะของเกาะ ต่อมาในช่วงประมาณ 1300 ปีก่อนคริสตกาล ชาวฟินิเซีย (Phoenicians) ได้มาตั้งถิ่นฐานและตั้งชื่อเกาะว่า "คาลิสติ" (Kallisti) แปลว่า "สวยที่สุด" ต่อมาในศตวรรษที่ 9 ก่อนคริสตกาล ชาวลาซีเดโมเนียน (Lacedaemonians) ภายใต้การนำของผู้บัญชาการชาวสปาร์ตันชื่อ ธีรัส (Thiras) ได้มาตั้งเมืองโบราณธีรา (Ancient Thira) เกาะนี้จึงถูกตั้งชื่อตามผู้บัญชาการนั้น

ปี พ.ศ. 1747 (ค.ศ. 1204) หลังจากการล่มสลายของกรุงคอนสแตนติโนเปิลจากการทำสงครามครูเสดครั้งที่ 4 เกาะซานโตรินีตกอยู่ภายใต้การปกครองของมาร์โก ซานูโด (Marco Sanudo) ดยุกแห่งนาซอส (Duchy of Naxos) ก่อนถูกส่งต่อให้กับตระกูลบาโรซซี (Barozzi) กระทั่งปี พ.ศ. 2023 (ค.ศ. 1480) ก่อนจะถูกผนวกเข้ากับสาธารณรัฐเวนิสในปี พ.ศ. 2030 (ค.ศ. 1487) ชื่อ "ซานโตรินี" ตั้งชื่อตามโบสถ์เซนต์ไอรีน (Santa Irini)

ภายใต้การปกครองของเวนิส ซานโตรินีต้องเผชิญกับการโจมตีของโจรสลัดและความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองท้องถิ่น ทำให้มีการสร้างป้อมปราการห้าจุด (kastelia) เพื่อป้องกันตัว เช่น ปราสาทสการอส (Skaros) ในอิมเมอร์วิกลี (Imerovigli) , ไพร์โกส (Pyrgos) , เอ็มโพริโอ (Emporio) , อักรอตีรี (Akrotiri) และอากรอส นิโคลอส (Agios Nikolaos) ในโออีอา (Oia)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2122 (ค.ศ. 1579) ซานโตรินีตกอยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire) จนถึงปี พ.ศ. 2364 (ค.ศ. 1821) ในช่วงนี้ชาวเกาะยังคงพัฒนาด้านการค้าและการส่งออกสินค้า เช่น ไวน์มะเขือเทศ และผ้า ในปี พ.ศ. 237 (ค.ศ. 1832) ซานโตรินีได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของกรีซอย่างเป็นทางการ หลังจากกรีซได้รับเอกราชจากออตโตมันในช่วงสงครามปลดปล่อยชาติ (พ.ศ. 2364 - พ.ศ. 2376 (ค.ศ. 1821 - ค.ศ. 1833)) โดยชาวเกาะมีบทบาทสำคัญในกองเรือกรีก ปี พ.ศ. 2499 (ค.ศ. 1956) เกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่และการปะทุของภูเขาไฟทำลายโครงสร้างพื้นฐาน

ของเกาะถึงร้อยละ 85 ชาวบ้านจำนวนมากจึงต้องอพยพออกจากเกาะ หลังจากนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2513 (ค.ศ. 1970) ภูเขาไฟเริ่มเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งแอ่งปล่องภูเขาไฟ (caldera) ที่เกิดจากการปะทุเมื่อประมาณ 3,500 ปีก่อน เป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้ซานโตรินีเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวยอดนิยมของโลก โดยภาพรวม ซานโตรินีผ่านการเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์มาอย่างมากมาย ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงยุคสมัยใหม่ผ่านการปกครองของชาวมิโนอัน ฟินีเชีย สปาร์ตัน เวนิส ออตโตมัน และกรีก จนกลายเป็นเกาะที่มีความสำคัญทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวระดับโลกในปัจจุบัน

บทที่ 2

2.1. ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคีย

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคียถูกตราขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2419 (ค.ศ. 1876) รู้จักกันในนาม Kânûn-ı Esâsî (Ottoman Basic Law) ซึ่งเป็นการวางรากฐานไว้ว่าบทบัญญัติทั้งหลายในรัฐธรรมนูญไม่สามารถถูกละเมิดได้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ แต่ยังคงขาดบทบัญญัติในการสร้างองค์กรหรือกลไกขึ้นมาเพื่อคุ้มครองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ต่อมาในปี พ.ศ. 2464 (ค.ศ. 1921) ได้มีการตรารัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางสู่การก่อตั้งประเทศ ในรูปแบบการปกครองแบบสาธารณรัฐ จนประเทศประกาศอิสรภาพและมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่บังคับใช้ ในปี พ.ศ. 2467 (ค.ศ. 1924) ต่อมาเกิดการรัฐประหารขึ้นในปี พ.ศ. 2503 (ค.ศ. 1960) ทำให้ต้องมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นโดยคณะปฏิวัติและใช้บังคับในปี พ.ศ. 2504 (ค.ศ. 1961) ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคียได้ก่อตั้งขึ้นในปีเดียวกัน โดยกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบความชอบธรรมด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย ซึ่งมีรูปแบบเช่นเดียวกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของประเทศในยุโรป โดยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคียได้เริ่มดำเนินการต่าง ๆ ภายหลังจากที่ได้มีการตรารัฐธรรมนูญจัดตั้งและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 44 เมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2505 (ค.ศ. 1962) โดยมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกฎหมายมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2504 (ค.ศ. 1961) โดยอำนาจหน้าที่และการจัดโครงสร้างองค์กรได้รับอิทธิพลจากศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ศาลรัฐธรรมนูญอิตาลี และศาลรัฐธรรมนูญออสเตรียในการนำมาเป็นต้นแบบในการพิจารณาขั้นสุดท้ายในการก่อตั้งศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคีย เช่นเดียวกับศาลรัฐธรรมนูญส่วนใหญ่ของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคียมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกฎหมายภายหลังที่ประกาศใช้แล้วว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

ระบบการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญที่ก่อตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2504 (ค.ศ. 1961) มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากมีการทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2523 (ค.ศ. 1980) โดยได้ประกาศใช้แทนรัฐธรรมนูญฉบับเดิมที่ใช้บังคับมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 (ค.ศ. 1961) ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะได้รับการลงประชามติก่อนที่จะมีการใช้บังคับ อีกทั้งยังได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้วรวมทั้งสิ้น 16 ครั้งด้วยกัน แต่ก็ยังเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งต่อการเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (European Union : EU) ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งในการปฏิรูปรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ มีการเสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญรวม 26 มาตรา ในจำนวนนี้มีบางส่วนที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติม บทเฉพาะกาล (Provision Article) รวมอยู่ด้วย รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคียฉบับดังกล่าว ประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2525 (ค.ศ. 1982) ได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นหนึ่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีสถานะสูงสุดเทียบเท่ากับรัฐสภาและฝ่ายบริหารและมีฐานะเป็นองค์กรตุลาการองค์กรแรกในบรรดา “ศาลสูง” รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2525 (ค.ศ. 1982) มาตรา 146 - 153 ได้กล่าวถึงรายละเอียดขององค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ วิธีการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญและประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย

โครงสร้างของศาลรัฐธรรมนูญได้มีการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งในปี พ.ศ. 2553 (ค.ศ. 2010) โดยมีใจความสำคัญ คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 6212 ลงวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2554 (ค.ศ. 2011) ได้กำหนดให้องค์กร ที่มีความเป็นอิสระ การพิจารณาคดี ข้อกำหนดว่าด้วยการละเมิดอำนาจศาลและข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดี ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้มอบอำนาจให้ที่ประชุมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจในการตราฎข้อบังคับได้ด้วยตนเอง ดังนั้นรายละเอียดของกฎระเบียบต่าง ๆ ภายในองค์กรและ วิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญสามารถกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ รวมถึง การนำเอาระบบร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ (Constitutional complaint) มาใช้ เพื่อสร้างหลักประกันให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้ศาลมีหน้าที่ตรวจสอบทุกการกระทำของรัฐที่ถูกร้องเรียนโดยประชาชนว่าเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของตน และกำหนดหนทางเยียวยา

2.1.1 องค์ประกอบของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคีย

(1) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ โดยศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดจำนวน 15 ท่าน รวมถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ และรองประธานศาลรัฐธรรมนูญอีก 2 ท่าน การคัดเลือกประธานศาลรัฐธรรมนูญและรองประธานศาลรัฐธรรมนูญอีก 2 ท่านนั้น จะลงคะแนนเสียงจากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วยกันเอง โดยมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และสามารถได้รับการเลือกตั้งกลับมาดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อครบวาระ

(2) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 12 ปี และไม่สามารถกลับมาดำรงตำแหน่งได้อีกและพ้นจากตำแหน่งเมื่ออายุครบ 65 ปีบริบูรณ์ และมีที่มาจากหลากหลายสาขาอาชีพ ได้แก่ ผู้พิพากษา ผู้ตรวจสอบบัญชี อาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้ว่าราชการจังหวัด ทนายความเอกอัครราชทูต ตุลาการ ผู้แฉลงคดีของศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะถูกจัดแบ่งเป็นองค์คณะ (Chamber) จำนวนทั้งสิ้น 2 องค์คณะ ซึ่งประกอบด้วยตุลาการและรองประธานศาลรัฐธรรมนูญ องค์คณะละ 7 คน ซึ่งองค์คณะจะทำหน้าที่พิจารณาและทำคำวินิจฉัย ซึ่งไม่จำเป็นต้องพิจารณาโดยที่ประชุมใหญ่โดยแต่ละองค์คณะนั้น จะทำการแบ่งตุลาการประจำองค์คณะออกเป็น 3 กลุ่มให้ชื่อว่าคณะกรรมกร (Commission) ซึ่งประกอบด้วยตุลาการกลุ่มละ 2 คน (คัดเลือกโดยระบบหมุนเวียนตามลำดับอาวุโส) ทำหน้าที่กลั่นกรองคดีในเบื้องต้นก่อนที่จะส่งเรื่องต่อไปให้องค์คณะที่ตนสังกัดอยู่พิจารณาวินิจฉัย

คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

- นักวิชาการต้องมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์หรือศาสตราจารย์
- ทนายความต้องมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพไม่น้อยกว่า 20 ปี
- ข้าราชการพลเรือนระดับสูงต้องสำเร็จการศึกษาในระดับสูงและมีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 20 ปีในหน่วยงานภาครัฐ

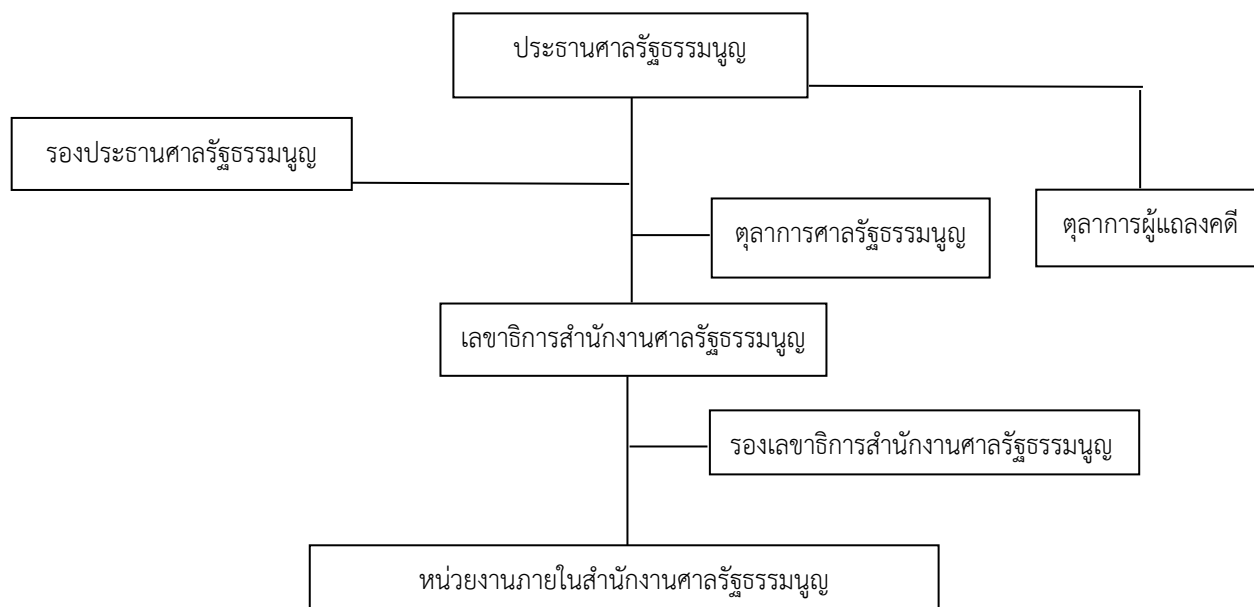
- ผู้พิพากษาและอัยการต้องมีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 20 ปีรวมถึง
ขณะที่ยังเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการผู้ช่วยด้วย
- ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 45 ปีบริบูรณ์

(3) **เลขาธิการศาลรัฐธรรมนูญ** ได้รับการแต่งตั้งจากประธานศาลรัฐธรรมนูญ เป็น
ผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(4) **ตุลาการผู้แถลงคดี**

ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ จะต้องมิตุลาการ
ผู้แถลงคดี และผู้ช่วยของตุลาการผู้แถลงคดีให้เพียงพอต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของศาลรัฐธรรมนูญ
โดยมีหน้าที่ในการจัดเตรียมและจัดทำรายงานและร่างคำวินิจฉัย โดยตุลาการผู้แถลงคดีจะคัดเลือก
จากผู้พิพากษาหรืออัยการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี ผู้ตรวจสอบบัญชีของศาลบัญชี
ศาสตราจารย์ด้านกฎหมาย หรือนักวิจัยด้านกฎหมาย ตุลาการผู้แถลงคดีอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา
ของประธานศาลรัฐธรรมนูญ โดยไม่เกี่ยวข้องกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลรัฐธรรมนูญจะเป็น
ผู้มอบหมายคดีให้กับตุลาการผู้แถลงคดี และตุลาการผู้แถลงคดีจะต้องจัดทำรายงานให้กับประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญและองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการผู้แถลงคดีจะจัดทำรายงานและเสนอ
ความคิดเห็นซึ่งไม่มีผลผูกพันใดๆ ให้กับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบและตัดสินใจ
จากรายงานของตุลาการผู้แถลงคดี เมื่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ทำการวินิจฉัยคดีแล้ว ตุลาการผู้แถลงคดี
มีหน้าที่จัดเตรียมคำวินิจฉัยตามมติที่ประชุมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

โครงสร้างองค์กรของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐไคย

ภาพตารางองค์คณะ (Chamber)

ทั้ง 2 องค์คณะ ประกอบด้วยรองประธานศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการองค์คณะละ 7 คน
ซึ่งองค์คณะจะทำหน้าที่พิจารณาและทำคำวินิจฉัยสำหรับคดีต่าง ๆ

2.1.2 องค์คณะในการพิจารณาคดี

FIRST SECTION

Hasan Tahsin GÖKCAN	Presiding Judge
Recai AKYEL	Member
Yusuf Şevki HAKYEMEZ	Member
Selahaddin MENTEŞ	Member
İrfan FİDAN	Member
Muhterem İNCE	Member
Yılmaz AKÇİL	Member

SECOND SECTION

Basri BAĞCI	Presiding Judge
Engin YILDIRIM	Member
Rıdvan GÜLEÇ	Member
Yıldız SEFERİNOĞLU	Member
Kenan YAŞAR	Member
Ömer ÇINAR	Member
Metin KIRATLI	Member

ตุลาการในศาลรัฐธรรมนูญจะทำหน้าที่แยกตามประเภทขององค์คณะที่จัดตั้งขึ้นตามที่กฎหมายกำหนด โดยทำหน้าที่สำคัญในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย คดีความที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้บริหารระดับสูงของรัฐตลอดจนตรวจสอบการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ โดยประเภทขององค์คณะมีดังนี้

(1) **องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเต็มองค์คณะ (Plenary)** มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประธานาธิบดี ประธานรัฐสภา ตลอดจนคณะรัฐมนตรี ผู้พิพากษาศาลสูงแห่งสาธารณรัฐตุรเคีย นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญจะดำเนินการพิจารณาเต็มองค์คณะเมื่อมีคดีที่เกี่ยวข้องกับการยุบพรรคการเมือง การตรวจสอบสถานะทางการเงินของพรรคการเมือง การร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญซึ่งองค์คณะเห็นว่าควรให้ตุลาการเต็มองค์คณะพิจารณาและตรวจสอบเรื่องเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิคุ้มกันของสมาชิกรัฐสภาหรือพิจารณา ให้สมาชิกรัฐสภาพ้นจากตำแหน่ง

(2) **องค์คณะ (Chamber/Sections)** โดยศาลรัฐธรรมนูญจะจัดให้มีองค์คณะจำนวน 2 องค์คณะ ซึ่งแต่ละองค์คณะจะประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน 7 คน มีรองประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นประธานองค์คณะ โดยองค์คณะเหล่านี้จะทำหน้าที่ในการพิจารณา เรื่องร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประจำองค์คณะ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบตรวจสอบความถูกต้องของคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญนั้น เห็นจำเป็นต้องทำคำวินิจฉัย ไปพร้อมกับการพิจารณาความถูกต้องของคำร้อง ก็อาจส่งคำร้องดังกล่าวมายังองค์คณะเพื่อให้มีการตรวจสอบ ความถูกต้องของคำร้องและทำคำวินิจฉัยไปพร้อมกันเลยก็ได้

(3) **ตุลาการประจำองค์คณะ (Commission)** โดยในแต่ละองค์คณะ มีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน 2 คน ทำหน้าที่หลักในการตรวจสอบความถูกต้อง ของคำร้องต่างๆอย่างใดก็ตาม ในกรณีที่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประจำองค์คณะเห็นว่าคำร้องนั้น เป็นคำร้องที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการ

ตีความรัฐธรรมนูญ การกำหนดขอบเขต แห่งสิทธิหรือเป็นคำร้องที่จำต้องกำหนดหนทางเยียวยาเป็นพิเศษ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประจําองค์คณะอาจส่งคำร้องดังกล่าวไปยังองค์คณะที่รับผิดชอบเพื่อให้ตรวจสอบ
ความถูกต้องและทำคำวินิจฉัยไปในครั้งเดียวกันก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกีที่น่าสนใจ

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามคำร้องที่ 2020/12 ลงวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020)
(the Provision Banning Demonstration Marches on Intercity Highways)^{1 2}

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามคำร้องที่ 2020/12 ลงวันที่ 10 กันยายน ค.ศ. 2020 (the Provision Banning Demonstration Marches on Intercity Highways) คดีเพิกถอนบทบัญญัติห้ามการเดินขบวนประท้วงบนทางหลวงระหว่างเมือง ในการประชุมเมื่อวันที่ 10 กันยายน ค.ศ. 2020 ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี วินิจฉัยว่ารัฐธรรมนูญ ที่ 2911 ว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนประท้วง มาตรา 22 § 1 เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “...และการเดินขบวนประท้วงไม่สามารถกระทำบนทางหลวงระหว่างเมืองได้” ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและวินิจฉัยให้เพิกถอนบทบัญญัติในส่วนดังกล่าว คำร้องโดยสรุป มีดังนี้ การกำหนดสถานที่ซึ่งจะเดินขบวนประท้วงควรคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นซึ่งอาจใช้สถานที่ซึ่งจะเดินขบวนประท้วงนั้น คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นที่ใช้สถานที่นั้นด้วย อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ถูกโต้แย้งกลับห้ามการเดินขบวนประท้วงอย่างเด็ดขาดโดยปราศจากการคำนึงถึงประเด็นดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ผู้ร้องจึงเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่โต้แย้งนี้ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี ค.ศ. 1982 มาตรา 34 แก้ไขเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม ค.ศ. 2001 “บุคคลทุกคนมีสิทธิในการชุมนุมและการเดินขบวนประท้วง โดยปราศจากอาวุธและโดยสงบโดยไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตก่อน สิทธิในการชุมนุมและการเดินขบวนประท้วงนั้นจะถูกจำกัดได้โดยกฎหมายเท่านั้น ด้วยเหตุผลในเรื่องความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน การป้องกันอาชญากรรม การคุ้มครองสุขภาพและศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รูปแบบ เงื่อนไข และขั้นตอนทั้งหลายที่จะนำมาใช้บังคับกับการใช้สิทธิชุมนุมและการเดินขบวนประท้วงต้องบัญญัติไว้ในกฎหมาย”

เหตุผลที่ศาลรัฐธรรมนูญใช้ในการวินิจฉัย สิทธิในการชุมนุมและการเดินขบวนประท้วง ซึ่งได้รับการคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 34 นั้น คุ้มครองเสรีภาพของบุคคลในการรวมตัวกันไม่ว่าในสถานที่เปิดหรือปิดเพื่อแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้น สิทธิดังกล่าวเมื่อนำมารวมกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นแล้วย่อมถือเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตย บทบัญญัติที่ถูกโต้แย้งในคดีนี้เป็นการจำกัดสิทธิในการชุมนุมและการเดินขบวนประท้วงด้วยเหตุผลทางสถานที่ โดยบัญญัติว่าการเดินขบวนประท้วงไม่สามารถกระทำบนทางหลวงระหว่างเมืองได้

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกีได้วางหลักเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิในการชุมนุมและการเดินขบวนประท้วงด้วยเหตุผลทางสถานที่ไว้ในคำวินิจฉัยที่ E.2014/101, K.2017/142 ลงวันที่ 28 กันยายน 2017 ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยเพิกถอนรัฐธรรมนูญที่ 2911 ว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนประท้วง มาตรา 22 § 1 เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “ถนนสาธารณะ...” คำวินิจฉัยดังกล่าว

¹ Press Release concerning the Decision Annuling the Provision Banning Demonstration Marches on Intercity Highways Date of Judgment: 10/9/2020 [ออนไลน์] ที่มา <https://www.anayasa.gov.tr/en/news/constitutionality-review/press-release-concerning-the-decision-annuling-the-provision-banning-demonstration-marches-on-intercity-highways>

² แปลโดย นางสาวศุภสินีนิษฐ์ ทองจุไรจน์

ระบุว่า การชุมนุมและการเดินขบวนประท้วงบนถนนสาธารณะย่อมส่งผลกระทบในทางลบต่อชีวิตประจำวันของผู้อื่นซึ่งใช้ถนนสาธารณะด้วยวัตถุประสงค์อื่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงสามารถสรุปได้ว่าการจำกัดสิทธิในการชุมนุมและการเดินขบวนประท้วงไม่เป็นไปตามความต้องการเร่งด่วนของสังคมและไม่สอดคล้องกับระเบียบของสังคมประชาธิปไตย ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี วินิจฉัยว่ารัฐธรรมนูญ ที่ 2911 ว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนประท้วง มาตรา 22 § 1 เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “...และการเดินขบวนประท้วงไม่สามารถกระทำการทางหลวงระหว่างเมืองได้” ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และวินิจฉัยให้เพิกถอนบทบัญญัติในส่วนดังกล่าว³

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามคำร้องที่ 2013/9673 ลงวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) (RIDA BOUDRAA APPLICATION)⁴

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามคำร้องที่ 2013/9673 ลงวันที่ 21 มกราคม 2015 (RIDA BOUDRAA APPLICATION) มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อพัฒนาการของกระบวนการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องของผู้ร้องชาวต่างชาติ โดยในคำวินิจฉัยนี้ ผู้ร้องเป็นผู้ลี้ภัยชาวแอลจีเรียที่เข้ามาอาศัยในตุรกีโดยไม่มีหนังสือเดินทาง และเอกสารทางราชการสำหรับการยืนยันตัวบุคคลเนื่องจากผู้ร้องต้องเดินทางลี้ภัยจากประเทศซีเรียซึ่งเป็นประเทศบ้านเกิดของตนเองจึงเดินทางเข้าสู่แห่งสาธารณรัฐตุรกีอย่างเร่งด่วนเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกทรมาน เนื่องจากผู้ร้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทางการเมืองในนามกลุ่ม The Rachad movement ซึ่งก่อนหน้านี้ผู้ร้องจะเข้าสู่สาธารณรัฐตุรกี ภรรยาและลูกของผู้ร้องได้เข้ามาพำนักในสาธารณรัฐตุรกีแล้วอย่างถูกกฎหมาย และรับคำร้องโดยที่ผู้ร้องยังไม่ได้ดำเนินการขอวีซ่าทางกฎหมายจนหมดสิ้นทุกหนทางเสียก่อน ผู้ร้องถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เนื่องจากไม่มีเอกสารยืนยันตัวตัวบุคคลและหนังสือเดินทาง โดยผู้ร้องถูกคุมตัวไว้ ณ สถานที่ราชการเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 68 วัน ตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน ค.ศ. 2013 ในระหว่างถูกคุมตัวนั้น ผู้ร้องได้พยายามขอสถานะเป็นผู้ลี้ภัยแก่หน่วยงานในสาธารณรัฐตุรกี แต่ถูกปฏิเสธ พร้อมทั้งมีคำสั่งให้คุมตัวผู้ร้องไปยังสถานกงสุลแอลจีเรีย เพื่อนำส่งผู้ร้องกลับโดยทันที ซึ่งผู้ร้องได้ทำการโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวภายในระยะเวลา 72 ชั่วโมง ตามที่กฎหมายกำหนด และได้ร้องขอให้มีการพิจารณาคำร้องของผู้ร้องใหม่ในขณะเดียวกัน วันที่ 17 ธันวาคม ค.ศ. 2013 ทนายความของผู้ร้องได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติมไปยังสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) เพื่อร้องขอให้มีการออกสถานะในการเป็นผู้ลี้ภัย และได้แจ้งไปยังหน่วยงานของสาธารณรัฐตุรกีเพื่อดำเนินการพิจารณาคำร้องใหม่อีกครั้งและให้ชะลอการบังคับตามคำร้องของผู้ร้องเสียก่อนจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยใด ๆ ที่ออกโดย UNHCR อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 25 ธันวาคม ค.ศ. 2013 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสาธารณรัฐตุรกีได้มีคำสั่งยกคำร้องของผู้ร้อง และได้ออกคำสั่งให้มีการส่งผู้ร้อง

³ สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามคำร้องที่ 2020/12 ลงวันที่ 10 กันยายน 2020 โดย นายสกุลพงษ์ ตรีสมพงษ์ นักวิชาการคดียุติธรรมมูลนิธิพัฒนามาตรฐานคดี สำนักงานมาตรฐานคดียุติธรรม

⁴ REPUBLIC OF TURKEY CONSTITUTIONAL COURT FIRST SECTION JUDGMENT RIDA BOUDRAA APPLICATION (Application Number: 2013/9673) Date of Judgment: 21/1/2015 [ออนไลน์] ที่มา <https://www.anayasa.gov.tr/media/2715/2013-9673.pdf>

กลับไปยังประเทศของตนโดยไม่รอฟังคำวินิจฉัยของ UNHCR ผู้ร้องเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องคุ้มครองสิทธิของตนจึงได้ยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยมีประเด็นหลัก 2 ประเด็น ดังนี้

1. ผู้ร้องกล่าวว่าภายใต้ระบบกฎหมายของสาธารณรัฐตุรเคีย ณ ช่วงเวลาที่ทำคำร้องนั้นไม่มีมาตรการทางกฎหมายใด ๆ ที่จะป้องกันไม่ให้ผู้ร้องต้องถูกทรมานจากการส่งกลับไปยังประเทศต้นทางอันถือเป็นการละเมิดสิทธิที่ผู้ร้องรวมถึงชาวต่างชาติทุกคนได้รับภายใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐตุรเคีย
2. ผู้ร้องเห็นว่าการที่ฝ่ายปกครองของสาธารณรัฐตุรเคียคุมขังตนไว้โดยปราศจากกำหนดเวลา ภายใต้กฎหมายของสาธารณรัฐตุรเคียเป็นการละเมิดเสรีภาพของผู้ร้องอย่างร้ายแรง

เบื้องต้นศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก่อนว่า ผู้ร้องในฐานะชาวต่างชาติสามารถเป็นผู้ทรงสิทธิในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่กระบวนการเยียวยาความเสียหายที่มีประสิทธิภาพ และการคุ้มครองจากการถูกละเมิดเสรีภาพโดยไม่เป็นธรรม ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคียหรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าสิทธิและเสรีภาพทั้งสองประการนั้นเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกชนทุกคนไม่ใช่เฉพาะคนชาติตุรเคีย ดังนั้น ผู้ร้องจึงสามารถร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญได้เมื่อเห็นว่าสิทธิของตนถูกละเมิดโดยฝ่ายปกครองของสาธารณรัฐตุรเคีย ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยต่อไปว่า ในคดีนี้ผู้ร้องได้ดำเนินการเยียวยาความเสียหายจนหมดสิ้นกระบวนการความแล้วหรือไม่ว่าก่อนที่จะนำคำร้องของตน มาสู่ศาลรัฐธรรมนูญ โดยศาลรัฐธรรมนูญพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในคดีนี้แม้ผู้ร้องจะยังสามารถดำเนินการอื่นใดเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเยียวยาความเสียหายของตนเองได้แต่ศาลพิเคราะห์แล้วเห็นว่า จริยอยู่ว่าผู้เสียหายอาจดำเนินการเยียวยาโดยทางอื่นได้ แต่หากรอให้การเยียวยานั้นเกิดขึ้นบนขั้นตอนของกระบวนการปกติแล้ว จะทำให้สิทธิทั้งหลายของผู้ร้องที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญถูกละเมิดในลักษณะที่ไม่สามารถเยียวยาความเสียหายได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องรับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณา

นอกจากนี้ ผู้ร้องยังได้ร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพิ่มเติมต่อไปว่าเพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องจากการบังคับส่งผู้ร้องกลับไปสู่ประเทศต้นทาง ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้คุ้มครองชั่วคราวโดยการระงับคำสั่งให้ส่งกลับไว้ก่อน และอนุญาตให้ผู้ร้องอยู่ในสาธารณรัฐตุรเคียต่อไปได้จนกว่าการพิจารณาคดีจะแล้วเสร็จ โดยศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องนั้นบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง 2 ประการ ประการแรก คือศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ณ ช่วงเวลาที่ผู้ร้องได้ทำคำร้องนั้น ไม่มีกระบวนการทางกฎหมายใดอีกที่จะยับยั้งการบังคับส่งกลับไว้ได้ทันที และประการที่สอง แม้จากข้อเท็จจริงจะพบว่ารัฐสภาของสาธารณรัฐตุรเคียได้ตรา Law No. 6458 ของ รัฐบัญญัติว่าด้วยชาวต่างชาติและการคุ้มครองระหว่างประเทศ (Law on Foreigners and International Protection) เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการกับผู้ลี้ภัยโดยเฉพาะ ซึ่งส่วนหนึ่งภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้รัฐบาลตุรเคียไม่สามารถส่งผู้ลี้ภัยกลับประเทศต้นทางโดยปราศจากความยินยอมได้หากผู้ลี้ภัยกำลังดำเนินการร้องขอสถานะผู้ลี้ภัยหรือกำลังดำเนินการใด ๆ ในชั้นศาล โดยให้กฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ในวันที่ 11 เมษายน ค.ศ. 2014 ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่ากว่าที่กฎหมายฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับ ผู้ร้องก็คงถูกส่งตัวออกไปก่อนแล้ว ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องออกคำสั่งให้มีการคุ้มครองชั่วคราวโดยอนุญาตให้ผู้ร้องอยู่อาศัยในประเทศตุรเคียได้อย่างถูกกฎหมายจนถึงวันที่ 6 กรกฎาคม ค.ศ. 2017

ก่อนด้วย ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญไม่ถือว่าการมีสภาพบังคับในภายหลังของ Law No.6458 จะเป็นเหตุให้ผู้ร้องต้องดำเนินการตามกฎหมายใหม่เสียก่อนจึงจะนำคดีมาร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

ในท้ายที่สุดแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายฉบับใหม่ที่จะใช้บังคับในภายหลานั้น ผู้ร้องในฐานะผู้ลี้ภัยจะได้รับการปฏิบัติตลอดจนการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขอลี้ภัยที่ชัดเจนและแน่นอนขึ้น ตลอดจนมีกระบวนการทั้งหลายที่จำเป็นสำหรับการป้องกันไม่ให้สิทธิในชีวิต ร่างกายของผู้ร้องถูกละเมิด ตลอดจนมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ร้องถูกซ้อมทรมานที่เพียงพอแล้ว โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาต่อไปว่า ผู้ร้องสามารถอาศัยอยู่ในประเทศตุรเคียได้อย่างถูกกฎหมายในช่วงเวลาที่ Law No.6458 มีผลใช้บังคับ ซึ่งผู้ร้องสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายฉบับดังกล่าวในการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับตนได้ ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่เห็นว่าการละเมิดสิทธิของผู้ร้องในส่วนนี้ถูกละเมิด

อย่างไรก็ตาม ในส่วนที่ผู้ร้องกล่าวว่าสิทธิของตนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพของตนถูกละเมิด เนื่องมาจากการถูกควบคุมตัวโดยหน่วยงานฝ่ายปกครองที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนนั้น ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญเห็นด้วยกับคำร้องในส่วนนี้ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่ากฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการควบคุมตัวที่แน่นอนเอาไว้ ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่าสิทธิของผู้ร้องในส่วนนี้ถูกละเมิด และศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า การเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ร้องนี้ไม่สามารถกระทำการเป็นอื่นได้อีกนอกจากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้ร้องตามจำนวนที่ร้องขอ ศาลจึงสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ร้องด้วย⁵

⁵ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (2563) รายงานการศึกษาวินิจฉัย เรื่อง อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการกระทำตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 กรุงเทพฯ: บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด หน้า 194

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี
คำวินิจฉัยที่ ๒๐๑๔/๑๑๘๕๕ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๐ (ค.ศ. ๒๐๑๗)
กรณีการละเมิดสิทธิในการมีชีวิตเนื่องจากการขาดมาตรการความปลอดภัยสาธารณะที่เหมาะสม*

นางสาวเปรมิกา แสนทอง
นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

หนึ่งในผู้ร้องซึ่งเป็นผู้เยาว์ (minor) และมีความบกพร่องทางสติปัญญา (mentally disabled) ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุเนื่องจากการขาดมาตรการความปลอดภัยสาธารณะที่เหมาะสม ขณะเดียวกันหน่วยงานของรัฐก็ไม่สามารถที่จะพิสูจน์ได้อย่างชัดเจนว่ามีการบังคับใช้มาตรการที่จำเป็นในขณะเกิดเหตุ ด้วยเหตุนี้ ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกีจึงวินิจฉัยว่า กรณีดังกล่าวถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิในการมีชีวิต (the right to life) ซึ่งได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๑๗ ของรัฐธรรมนูญ

๒. สรุปข้อเท็จจริง

เกอร์กัน กาซาร์ (Gürkan Kaçar) เป็นหนึ่งในผู้ร้องซึ่งมีความบกพร่องทางสติปัญญาและเป็นผู้เยาว์ ในขณะที่เกิดเหตุ โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะที่ เกร์กัน กาซาร์ ผู้ร้อง กำลังเล่นอยู่บนทางรถไฟซึ่งแยกจากถนนหน้าบ้าน กาซาร์ได้สัมผัสกับสายไฟฟ้าแรงสูง ส่งผลให้ถูกไฟฟ้าช็อตจนได้รับบาดเจ็บสาหัส ต่อมาสำนักงานอัยการสูงสุด (The Chief Public Prosecutor's Office) ได้ทำการสอบสวน โดยในรายงานในที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจยืนยันว่า ผู้ร้องได้รับบาดเจ็บ รวมถึงยังระบุว่าสายดิน (the grounding cable) บางส่วนในบริเวณดังกล่าวอยู่ในสภาพชำรุด ขณะที่รายงานทางการแพทย์ที่ออกโดยโรงพยาบาลระบุว่า กาซาร์ ผู้ร้อง ต้องเผชิญกับอันตรายถึงแก่ชีวิต (a life-threatening danger) เนื่องจากอาการบาดเจ็บทำให้ผู้ร้องไม่สามารถทำกิจกรรมประจำวันได้เป็นเวลา ๑๕ วัน

อย่างไรก็ตาม พนักงานอัยการได้เข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุภายหลังจากที่เกิดเหตุการณ์ไปแล้วกว่า ๕ เดือน และพบว่า สายดินยังคงมีการใช้งานอยู่และมีราวเหล็กกั้นทั้งสองข้างทางรถไฟ โดยมีลักษณะเป็นแผงกั้นระหว่างถนนกับทางรถไฟ ขณะเดียวกันรายงานที่ออกโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งเดินทางไปพร้อมกับพนักงานอัยการก็ระบุว่า กาซาร์ ผู้ร้อง เป็นฝ่ายผิดโดยชัดแจ้งในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับรายงานที่ศาลอาญาได้รับจากผู้เชี่ยวชาญก็ชี้ให้เห็นว่า กาซาร์ ผู้ร้อง ซึ่งเป็นผู้มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นฝ่ายผิดโดยชัดแจ้งในเหตุการณ์ดังกล่าว และเมื่อสิ้นสุดการพิจารณาคดี ศาลได้พิพากษายกฟ้องจำเลย และศาลฎีกา (the Court of Cassation) ได้พิพากษายืน ทำให้ผู้ร้องยังไม่สามารถเรียกร้องค่าเสียหายเพื่อชดเชยการบาดเจ็บจาก

กระบวนการทางปกครอง รวมถึงไม่สามารถยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (Council of State) ด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ดี ผู้ร้องและคณะยืนยันว่า เกอร์คาร์ กาชาร์ ผู้ร้อง ซึ่งเป็นผู้เยาว์ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้รับบาดเจ็บเนื่องจากสัมผัสสายไฟซึ่งเป็นกำแพงป้องกันที่อยู่ใกล้รางรถไฟ โดยไม่ได้มีการดำเนินการตามมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมแต่ประการใด อีกทั้งยังพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการละเลยต่อหน้าที่ และการฟ้องเรียกค่าเสียหายยังถูกยกฟ้องจากการพิจารณาคดีที่ยืดเยื้ออย่างไม่สมเหตุสมผล โดยในประเด็นนี้ ผู้ร้องและคณะเห็นว่า สิทธิในการมีชีวิตของบุตรชาย (เกอร์คาร์ กาชาร์) ซึ่งได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๑๗ ของรัฐธรรมนูญถูกละเมิด ผู้ร้องและคณะจึงต้องการเรียกร้องค่าเสียหายทางจิตใจ หรือค่าเสียหายที่มีใช้ตัวเงิน (non - pecuniary damages)

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี

มาตรา ๑๗ ทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตและมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองและพัฒนาการดำรงอยู่ทางร่างกายและจิตวิญญาณ

ความสมบูรณ์ของร่างกายของปัจเจกบุคคลจะต้องไม่ถูกละเมิด เว้นแต่ตามความจำเป็นทางการแพทย์และในกรณีตามที่กฎหมายกำหนด และจะต้องไม่ถูกทดลองทางวิทยาศาสตร์หรือทางการแพทย์โดยปราศจากความยินยอมของบุคคลนั้น

บุคคลใดจะถูกกระทำความรุนแรงหรือถูกปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสมมิได้ และบุคคลใดจะถูกลงโทษหรือได้รับการปฏิบัติที่ขัดแย้งต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มิได้

การสังหารผู้อื่นเพื่อป้องกันตัว และเมื่อกฎหมายอนุญาตให้ใช้มาตรการบังคับโดยการใช้อาวุธ ในระหว่างดำเนินการตามหมายจับ การป้องกันการหลบหนีของบุคคลที่ถูกจับกุมหรือถูกลงโทษโดยชอบด้วยกฎหมาย การปราบปรามการจลาจลหรือการก่อกบฏ หรือการปฏิบัติตามคำสั่งของหน่วยงานที่ได้รับอนุญาต ในระหว่างสถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิในขอบเขตของบทบัญญัติในวรรคแรก^๖

^๖ The Constitution of the Republic of Turkey

Article 17 Everyone has the right to life and the right to protect and improve his/her corporeal and spiritual existence.

The corporeal integrity of the individual shall not be violated except under medical necessity and in cases prescribed by law; and shall not be subjected to scientific or medical experiments without his/her consent.

No one shall be subjected to torture or mal-treatment; no one shall be subjected to penalties or treatment incompatible with human dignity.

The act of killing in case of self - defence and, when permitted by law as a compelling measure to use a weapon, during the execution of warrants of capture and arrest, the prevention of the escape of lawfully arrested or convicted persons, the quelling of riot or insurrection, or carrying out the orders of authorized bodies during state of emergency, do not fall within the scope of the provision of the first paragraph.

(ที่มา: https://www.anayasa.gov.tr/media/7258/anayasa_eng.pdf)

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณียังไม่มีความชัดเจนจากข้อมูลที่มีอยู่ว่า ในการสอบสวนได้มีการตรวจสอบหรือไม่ว่า มาตรการรักษาความปลอดภัยที่ได้สั่งเหตุการณ์ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุที่ดำเนินการหลังจากเกิดเหตุการณ์ไปแล้วกว่า ๕ เดือนนั้นมีการบังคับใช้อย่างจริงจังในขณะเกิดเหตุการณ์หรือไม่ นอกจากนั้น รายงานการตรวจสอบ (the inspection report) ก็ไม่ได้ให้คำอธิบายที่เพียงพอว่า เกร์คาร์ กาชาร์ ผู้ร้อง เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุได้อย่างไร และผู้ร้องถูกไฟฟ้าช็อตได้อย่างไร

ยิ่งไปกว่านั้น ภายในขอบเขตการฟ้องเรียกค่าเสียหาย กรณีได้มีการยอมรับว่า ผู้ร้องได้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุผ่านซากรั้วที่หักพังของกำแพงที่อยู่ล้อมรอบทางรถไฟ โดยเป็นจุดที่มีสายไฟเส้นหนึ่งในบริเวณนั้นขาดหรือถูกตัดและผู้ร้องได้หยิบขึ้นมาเล่น และสายไฟดังกล่าวได้สัมผัสกับสายส่ง (catenary line) บริเวณทางรถไฟ ส่งผลให้ผู้ร้องได้รับบาดเจ็บจากไฟฟ้าช็อต ดังนั้น การฟ้องเรียกค่าเสียหายจึงถูกยก เนื่องจากขาดความเชื่อมโยงที่เป็นเหตุเป็นผลระหว่างความเสียหายกับการกระทำทางปกครอง (the administrative act)

จากนั้น ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไปว่า หน้าที่ของรัฐในการคุ้มครองชีวิตของปัจเจกบุคคลไม่ควรได้รับการตีความในลักษณะที่เป็นการเพิ่มภาระให้แก่หน่วยงานของรัฐจนมากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการกระทำที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ของมนุษย์ (the unpredictability of human conduct) อย่างไรก็ตาม หน่วยงานของรัฐจะต้องคำนึงถึงเด็ก บุคคลผู้มีความบกพร่องทางสติปัญญา และบุคคลอื่นที่ต้องการการคุ้มครองจากการกระทำที่สามารถคาดการณ์ได้ (prediction of human conduct) ในขณะที่กระทำการที่เป็นอันตรายก็จะต้องนำมาตราทางปกครองที่เหมาะสม (the appropriate administrative measures) มาใช้ในเวลาที่สมควร

ในส่วนของการฟ้องเรียกค่าเสียหายของผู้ร้องและคณะนั้น เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่าหน่วยงานของรัฐล้มเหลวในการดำเนินการตามมาตรการที่จำเป็นสำหรับประชาชนที่ต้องการความช่วยเหลือ ประกอบกับความล้มเหลวในการดูแลบุคคลในครอบครัวของผู้ร้องมิได้ขจัดความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ผู้ร้องมีความผิดโดยสมบูรณ์เนื่องจากประพฤติดันโดยประมาท อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักการที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ในการคุ้มครองชีวิต (the obligation to protect life)

นอกจากนี้ คดีนี้มิได้มีข้อขัดแย้งหรือมีองค์ประกอบอื่นใดที่จะเป็นอุปสรรคต่อการพิจารณา หรือเป็นคดีที่มีลักษณะซับซ้อนจนจำเป็นที่จะต้องขยายระยะเวลาการพิจารณาออกไปถึง ๔ ปี ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าการพิจารณาคดีมิได้กระทำภายในระยะเวลาอันสมควร จึงมีลักษณะที่อาจสร้างความเสียหายต่อบทบาทที่สำคัญของการพิจารณาคดีในปัจจุบันในการป้องกันการละเมิดสิทธิในการมีชีวิตในลักษณะเดียวกัน

ด้วยเหตุนี้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า กรณีมีการละเมิดสิทธิในการมีชีวิตของเกร์คาร์ กาชาร์ ผู้ร้อง ซึ่งได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญ

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี
คำวินิจฉัยที่ 2014/19081 ลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๐ (ค.ศ. ๒๐๑๗)
กรณีการรักษาสสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของพนักงานที่เจ็บป่วยกับผลประโยชน์ของผู้อื่น*

นางสาวเปรมิกา แสนทอง
นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกีได้วินิจฉัยคำร้องของผู้ร้องซึ่งถูกเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม เนื่องจากได้รับการวินิจฉัยทางการแพทย์ว่าติดเชื้อ HIV อย่างไรก็ดี ผู้ร้องได้ใช้สิทธิยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรม แต่กลับถูกพิพากษาในชั้นอุทธรณ์ว่าให้นายจ้างชนะคดี เนื่องจากการเลิกจ้างดังกล่าวเป็นไปเพื่อปกป้องพนักงานอื่นในหน่วยงาน นอกจากนี้ คำพิพากษาดังกล่าวได้ส่งผลให้ผู้ร้องไม่สามารถหางานใหม่ได้และส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากลำบากเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลตนเอง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพิจารณาคำพิพากษาของศาลชั้นต้น (the first instance courts) ในกรณีดังกล่าวพบว่า ศาลแรงงานและศาลอุทธรณ์มิได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนเกี่ยวกับความรับผิดชอบของนายจ้างในการพิจารณาคำแหน่งงานอื่นให้แก่ผู้ร้องตามคำแนะนำของพยานผู้เชี่ยวชาญ กรณีจึงแสดงให้เห็นว่าไม่มีความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของนายจ้างกับผู้ร้อง (interest of the employer and the applicant) ประกอบกับศาลชั้นต้นไม่สามารถจัดการข้อเรียกร้องที่มีมูลของผู้ร้องเกี่ยวกับการถูกเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม (unfair dismissal) ได้อย่างเหมาะสม รวมไปถึงประเด็นเกี่ยวกับการพิจารณาคำแหน่งงานอื่นให้แก่ผู้ร้อง ด้วยเหตุนี้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่าหน่วยงาน (public authorities) ล้มเหลวในการปฏิบัติตามพันธะเชิงบวก (positive obligations) ในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว (the right to privacy) และสิทธิในการคุ้มครองการดำรงอยู่ทางวัตถุและทางจิตวิญญาณ (the right to the protection of material and spiritual existence) และเห็นว่ามีการละเมิดสิทธิทั้งสองประการดังกล่าว

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ร้องเริ่มทำงานในบริษัทผลิตท่อน้ำ (a company of pipe manufacturing) ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ (ค.ศ. ๒๐๐๕) และต่อมาผู้ร้องได้รับการตรวจวินิจฉัยว่าติดเชื้อ HIV เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๔๙ (ค.ศ. ๒๐๐๖) อนึ่ง ผู้ร้องได้รับเงินเดือนเป็นเวลา ๖ เดือน แต่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าสถานที่ทำงานและปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ รายงานทางการแพทย์ที่จัดทำโดยแพทย์วิชาชีพของบริษัทที่มาจากคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัย Aegean ระบุว่า สุขภาพของผู้ร้องมิได้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานไม่ว่าจะในตำแหน่งใดก็ตาม รวมทั้งผู้ร้องก็มิได้มีความพิการอื่นแต่อย่างใด จากนั้น ผู้ร้องได้ยื่นลาออกจากการทำงาน เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๒ (ค.ศ. ๒๐๐๙) และได้ลงนามในหนังสือสละสิทธิเรียกร้อง (a release of claims form)

* สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่

[https://aaccasia.org/content/books/6_edit_Jurisdictions%20and%20Organization%20of%20AACC%20Members%20\(2018\).pdf](https://aaccasia.org/content/books/6_edit_Jurisdictions%20and%20Organization%20of%20AACC%20Members%20(2018).pdf)

ต่อมาผู้ร้องได้ยื่นฟ้องบริษัทต่อศาลแรงงานท้องถิ่น (the Local Labor Court) เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ (ค.ศ. ๒๐๐๙) โดยศาลแรงงานได้กำหนดให้คำฟ้องดังกล่าวเป็นการฟ้องส่วนบุคคล (personal action) และเป็นการฟ้องเพื่อเรียกค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงิน (non-pecuniary damages) ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๕ ของกฎหมาย เลขที่ ๔๘๕๗ อย่างไรก็ตาม ศาลแรงงานได้พิพากษายกฟ้องการเรียกค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงิน เนื่องจากเห็นว่าการเรียกร้องค่าเสียหายอันจากการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวนั้นไม่มีมูลเพียงพอ อย่างไรก็ตาม ศาลแรงงานพิพากษาว่า ข้อเท็จจริงที่ผู้ร้องได้รับค่าจ้างเป็นเวลา ๖ เดือน แต่กลับถูกขัดขวางไม่ให้ปฏิบัติหน้าที่ในช่วงเวลาดังกล่าวเนื่องจากไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าสถานที่ทำงาน ถือเป็นการละเมิดข้อห้ามการเลือกปฏิบัติ (a violation of the prohibition of discrimination) ดังนั้น ศาลแรงงานจึงพิพากษาว่า นายจ้างได้ฝ่าฝืนหลักความเสมอภาค และพิพากษาให้ผู้ร้องชนะคดีบางส่วน

ในชั้นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ได้กลับคำพิพากษา เนื่องจากเห็นว่า “การกระทำของนายจ้างเป็นไปเพื่อจุดประสงค์ในการปกป้องพนักงานอื่น” และได้ส่งคำพิพากษากลับไปยังศาลแรงงาน ซึ่งต่อมาได้ศาลแรงงานได้มีคำพิพากษายกฟ้อง เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ โดยคำพิพากษานี้ได้รับความเห็นชอบจากองค์คณะที่ ๙ ของศาลอุทธรณ์ (The 9 Chamber of the Court of Appeals)

ผู้ร้องระบุว่า การถูกไล่ออกจากสถานที่ทำงาน และต่อมาก็ถูกไล่ออกจากงานอย่างไม่เป็นธรรม ถือเป็นการกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติ (discriminatory treatment) นอกจากนี้ เหตุผลของศาลที่ยกฟ้องตนเองก็ส่งผลให้ตนไม่สามารถหางานใหม่ได้ และสร้างความยากลำบากในการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีค่ารักษาพยาบาลสูง กรณีจึงนำไปสู่การละเมิดสิทธิในการมีชีวิตและการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข (a violation of the right of life and access to health)

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายแรงงาน เลขที่ ๔๘๕๗ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ค.ศ. ๒๐๐๓

หลักการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม

มาตรา ๕ ห้ามมีการเลือกปฏิบัติโดยพิจารณาจากภาษา เชื้อชาติ เพศ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางปรัชญา ศาสนา เพศ หรือเหตุผลอื่นที่คล้ายคลึงกันในความสัมพันธ์ในการจ้างงาน

เว้นแต่จะมีเหตุผลสำคัญที่ต้องปฏิบัติต่างกัน นายจ้างจะต้องไม่เลือกปฏิบัติระหว่างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างที่ทำงานภายใต้สัญญาจ้างงานระยะเวลานาน (สัญญาที่ทำขึ้นสำหรับระยะเวลาที่แน่นอน) กับลูกจ้างที่ทำงานภายใต้สัญญาจ้างงานแบบไม่มีกำหนดระยะเวลา (สัญญาที่ทำขึ้นสำหรับระยะเวลาที่ไม่แน่นอน)

ยกเว้นด้วยเหตุผลทางชีววิทยาหรือเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของงาน นายจ้างจะต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อลูกจ้างโดยตรงหรือโดยอ้อมในการสรรหา ฝึกอบรม การดำเนินการ และการบอกเลิกสัญญาจ้างงาน เนื่องจากเพศหรือการตั้งครรภ์ของพนักงาน

ไม่อนุญาตให้มีการจ่ายค่าตอบแทนที่แตกต่างกันสำหรับงานที่คล้ายคลึงกันหรือสำหรับงานที่มีมูลค่าเท่ากัน

การใช้บทบัญญัติการคุ้มครองพิเศษเนื่องจากเพศของลูกจ้างจะไม่ถือเป็นเหตุผลในการจ่ายค่าจ้างที่ต่ำกว่าให้กับพนักงาน

หากนายจ้างละเมิดบทบัญญัติข้างต้นในการดำเนินการหรือการบอกเลิกสัญญาการจ้างงาน ลูกจ้างสามารถเรียกร้องค่าชดเชยเป็นเงินค่าจ้างสี่เดือนร่วมกับสิทธิเรียกร้องอื่น ๆ ที่ลูกจ้างถูกละเมิดได้ มาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญสหภาพแรงงานถูกสงวนไว้

แม้ว่าบทบัญญัติของมาตรา ๒๐ จะสงวนไว้ แต่ภาระในการพิสูจน์เกี่ยวกับการละเมิดบทบัญญัติที่นายจ้างระบุไว้ข้างต้นตกอยู่ที่ลูกจ้าง

อย่างไรก็ตาม หากลูกจ้างแสดงให้เห็นว่ามีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดการละเมิดดังกล่าว ภาระในการพิสูจน์ว่าการละเมิดที่ถูกกล่าวหาไม่ได้เกิดขึ้นจริงจะตกอยู่ที่นายจ้าง^๖

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ว่าผู้ร้องจะได้รับเงินค่าจ้างในระหว่างที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน จากนั้นก็ได้รับเงินชดเชยเมื่อถูกไล่ออก ซึ่งถือว่าเป็นข้อได้เปรียบก็ตาม แต่ผู้ร้องกลับถูกไล่ออกจากงานซึ่งมิใช่เพราะเหตุทางกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย เลขที่ ๔๘๕๗ แต่อย่างใด แต่เป็นเพราะผู้ร้องได้รับการวินิจฉัยว่าติดเชื้อ HIV ซึ่งในช่วงเวลาที่ผู้ร้องจำเป็นต้องทำงานเพื่อให้มีรายได้เพียงพอสำหรับครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล กรณีจึงเป็นการที่ผู้ร้องถูกเลือกปฏิบัติ

^๖ Labour Act of Turkey, Law No. 4857 Published in the Official Gazette On 10 June 2003

The principle of equal treatment:

Article 5. No discrimination based on language, race, sex, political opinion, philosophical belief, religion and sex or similar reasons is permissible in the employment relationship.

Unless there are essential reasons for differential treatment, the employer must not make any discrimination between a full-time and a part-time employee or an employee working under a fixed-term employment contract (contract made for a definite period) and one working under an open-ended employment contract (contract made for an indefinite period).

Except for biological reasons or reasons related to the nature of the job, the employer must not make any discrimination, either directly or indirectly, against an employee in the conclusion, conditions, execution and termination of his (her) employment contract due to the employee's sex or maternity.

Differential remuneration for similar jobs or for work of equal value is not permissible.

Application of special protective provisions due to the employee's sex shall not justify paying him (her) a lower wage.

If the employer violates the above provisions in the execution or termination of the employment relationship, the employee may demand compensation up his (her) four months' wages plus other claims of which he (she) has been deprived. Article 31 of the Trade Unions Act is reserved.

While the provisions of Article 20 are reserved, the burden of proof in regard to the violation of the above – stated provisions by the employer rests on the employee.

However, if the employee shows a strong likelihood of such a violation, the burden of proof that the alleged violation has not materialised shall rest on the employer.

(ที่มา: <https://ismmmo.org.tr/dosya/4389/Kurumsal-Dosya/4857.pdf>)

ในคำพิพากษาของศาลแรงงานและศาลอุทธรณ์ได้เน้นย้ำถึงคุณลักษณะของโรคติดต่อ (HIV) และได้พิจารณาว่า วิธีการแก้ไขปัญหาค่าจ้างที่เสี่ยงต่อความเสียหายดังกล่าวได้ นั่นคือ การเอาผู้ร้องออกจากสถานที่ทำงาน อย่างไรก็ตาม ในคำพิพากษาดังกล่าว ประเด็นที่ว่านายจ้างมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่ทำงานหรือตำแหน่งงานที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อพนักงานคนอื่นให้แก่ผู้ร้องหรือไม่นั้น ไม่ได้ถูกนำมาพิจารณาแต่อย่างใด นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตด้วยว่า แพทย์วิชาชีพได้ให้คำแนะนำในการให้ผู้ร้องไปปฏิบัติงานในตำแหน่งอื่น ซึ่งผู้จัดการฝ่ายบุคคลก็ให้คำแนะนำว่าให้ย้ายผู้ร้องไปดำรงตำแหน่งภายนอกแทน เช่น การพบปะตัวแทนจำหน่าย (distributor visit) รวมทั้งในส่วนความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญในชั้นศาลก็สรุปได้ว่านายจ้างควรย้ายผู้ร้องไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ความเจ็บป่วยของผู้ร้องจะไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อพนักงานคนอื่น อย่างไรก็ตาม นายจ้างก็ไม่ได้พิจารณาว่ามีตำแหน่งหน้าที่อื่นที่เหมาะสมสำหรับผู้ร้องหรือไม่ นอกจากนี้ การขาดการพิจารณาคำพิพากษาของศาลแรงงานและศาลอุทธรณ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของนายจ้างในการพิจารณาคำพิพากษานี้ให้แก่ผู้ร้องก็แสดงให้เห็นว่า กรณีไม่มีความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของนายจ้างกับผู้ร้อง (interest of the employer and the applicant)

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลชั้นต้น (the first instance courts) ไม่สามารถจัดการข้อเรียกร้องที่มีมูลของผู้ร้องเกี่ยวกับการถูกเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม (unfair dismissal) ได้อย่างเหมาะสม รวมไปถึงประเด็นเกี่ยวกับการพิจารณาคำพิพากษานี้ให้แก่ผู้ร้อง ด้วยเหตุนี้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่าหน่วยงานของรัฐ (public authorities) ล้มเหลวในการปฏิบัติตามพันธะเชิงบวก (positive obligations) ในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว (the right to privacy) และสิทธิในการคุ้มครองการดำรงอยู่ทางวัตถุและทางจิตวิญญาณ (the right to the protection of material and spiritual existence) และเห็นว่ามีการละเมิดสิทธิทั้งสองประการดังกล่าว

ประธานศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคีย

ชื่อ – สกุล

kadir Özkaya

ตำแหน่งปัจจุบัน

ประธานศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคีย

การศึกษา

- โรงเรียนมัธยมบันดิร์มา (Bandırma Middle School)
- Land Registry and Cadastre Vocational High School
- คณะเศรษฐศาสตร์และวิทยาศาสตร์การบริหาร
ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาซี
- หลักสูตรความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสาธารณะ
Public Administration Institute for Türkiye and the Middle East

ประสบการณ์การทำงาน

- สำนักงานที่ดิน
- ผู้ตรวจสอบสหกรณ์และสินเชื่อการเกษตร
- สมาชิกสภาแห่งรัฐ
- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ผลงานทางวิชาการ

- Annotated and Jurisprudential Administrative Judicial
Procedure Law (ผู้แต่งร่วม)
- Investigation, Trial, and Removal of Mayors, Council Members,
and Mukhtars (ผู้แต่งร่วม)

รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ

Hasan Tahsin GÖKCAN

Basri BAĞCI

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

Prof. Dr. Engin
YILDIRIM

Rıdvan GÜLEÇ

Assoc. Prof. Dr. Recai
AKYEL

Prof. Dr. Yusuf Şevki
HAKYEMEZ

Yıldız SEFERİNOĞLU

Selahaddin MENTEŞ

İrfan FİDAN

Kenan YAŞAR

Muhterem İNCE

Yılmaz AKÇİL

Prof. Dr. Ömer ÇINAR

Assoc. Prof. Dr.
Metin KIRATLI

ประวัติ

เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคียร์

ชื่อ – สกุล

Murat AZAKLI

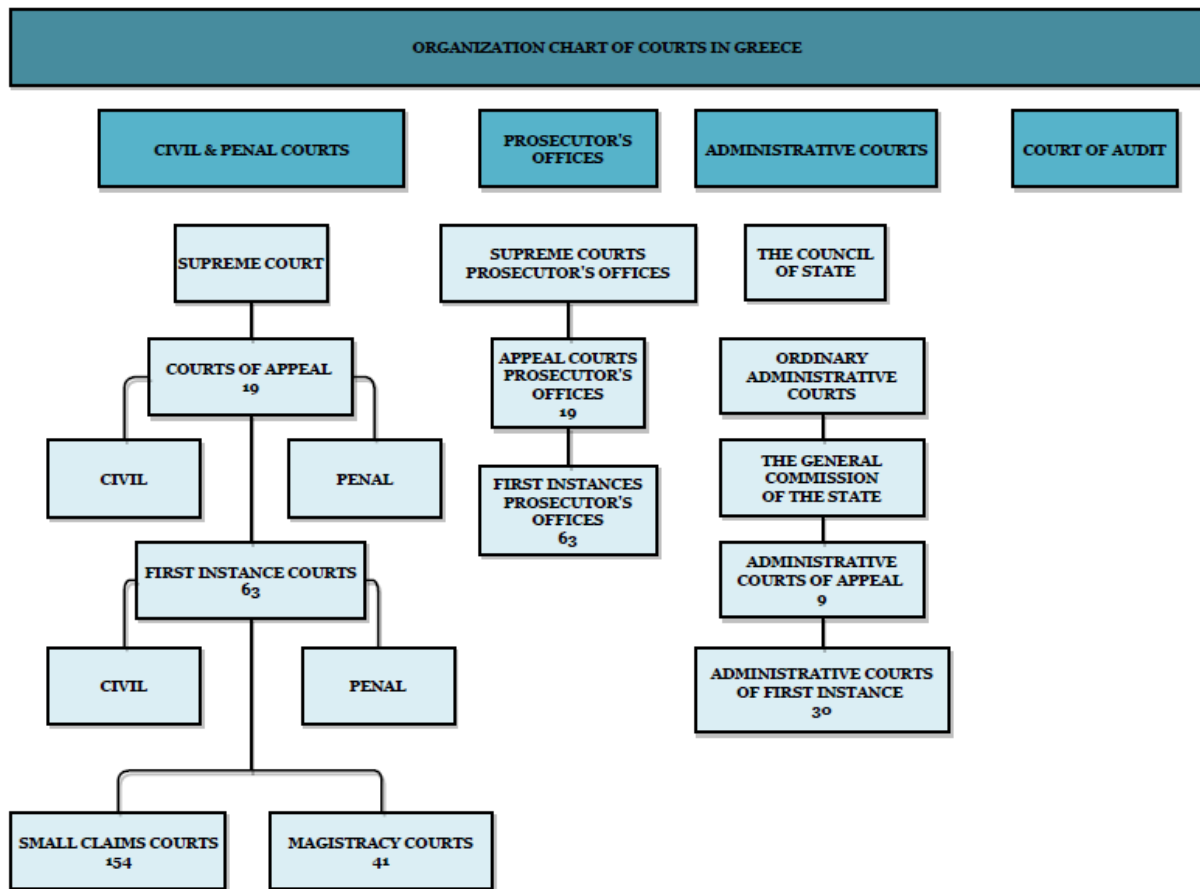
ตำแหน่งปัจจุบัน

เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคียร์

การศึกษา

- คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอังการา
- ภาควิชากฎหมายเอกชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมาร์มารา
- อบรมภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยฮิลลินอยส์ และ Parkland College สหรัฐอเมริกา
- กำลังศึกษาปริญญาเอกด้านกฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยคิริคคาเล
- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้แถลงคดี
- หัวหน้าตุลาการผู้แถลงคดี
- รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

2.2 ระบบศาลแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก

ระบบกฎหมายตามรัฐธรรมนูญและคำตัดสินขององค์กรตุลาการที่สำคัญและน่าสนใจ ของสาธารณรัฐเฮลเลนิก*

ส่วนที่ ๑: ความนำ

สาธารณรัฐเฮลเลนิกถือเป็นรัฐเสรีประชาธิปไตยที่ยึดถือหลักนิติรัฐและมีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร ด้วยเหตุนี้ ก่อนที่จะทำการสืบค้นคำตัดสินขององค์กรตุลาการที่สำคัญและน่าสนใจของสาธารณรัฐเฮลเลนิก จึงจำเป็นที่จะต้องสืบค้นและทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครอง การจัดโครงสร้างองค์กรของรัฐ และอำนาจหน้าที่ขององค์กรตุลาการเสียก่อน ซึ่งการทำความเข้าใจดังกล่าว หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายพื้นฐานในการจัดระเบียบโครงสร้างของระบอบการเมืองการปกครอง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญด้วย

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งกรีซ (Constitution of Greece) ค.ศ. ๑๙๗๕ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๙ (IXth Revisionary) ค.ศ. ๒๐๑๙^๒ จะพบว่า มีบทบัญญัติ จำนวนทั้งสิ้น ๑๒๐ มาตรา และจำแนกออกเป็น ๔ หมวดหลัก ได้แก่ **หมวด ๑** บททั่วไป (Basic Provisions) ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับศาสนา **หมวด ๒** สิทธิส่วนบุคคลและสิทธิทางสังคม (Individual and Social Rights) ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับความเสมอภาคของชาวกรีก สิทธิและเสรีภาพในด้านต่าง ๆ ของบุคคล และการคุ้มครองและการใช้สิทธิและเสรีภาพ **หมวด ๓** โครงสร้างและหน้าที่ของรัฐ (Organization and functions of the State) ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับโครงสร้างของรัฐ ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ รัฐสภา การงบประมาณและภาษี รัฐบาล ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับรัฐบาล องค์กรตุลาการ การบริหารภาครัฐ และข้าราชการ และ **หมวด ๔** บทบัญญัติพิเศษและบทเฉพาะกาล (Special, Final and Transitory Provisions) ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ บทเฉพาะกาล และบทส่งท้ายของรัฐธรรมนูญ ซึ่งว่าด้วยการมีผลใช้บังคับของรัฐธรรมนูญและสิทธิในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

ในส่วนของรูปแบบการปกครอง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ บัญญัติให้ รูปแบบการปกครองของกรีซเป็นสาธารณรัฐแบบรัฐสภา (a parliamentary republic) และพื้นฐานของการปกครองมาจากอำนาจอธิปไตยของปวงชน (Popular sovereignty) รวมทั้งอำนาจทั้งหลายย่อมมาจากประชาชนและดำรงอยู่เพื่อประชาชนและประเทศชาติ และการใช้อำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ มาตรา ๒ บัญญัติให้ การเคารพและการคุ้มครองคุณค่าของความเป็นมนุษย์เป็นหน้าที่พื้นฐานของรัฐ ขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับศาสนานั้น มาตรา ๓ บัญญัติให้ ศาสนาหลักของกรีซ คือ คริสตจักรอีสเทิร์นออร์ทอดอกซ์ (Eastern Orthodox Church of Christ) ซึ่งเป็นนิกายที่ให้การยอมรับพระเยซูเป็นศาสดา และ

* กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศได้จัดทำข้อมูลพื้นฐานและคำตัดสินขององค์กรตุลาการของสาธารณรัฐเฮลเลนิกที่สำคัญและน่าสนใจ เพื่อประกอบการศึกษาดูงานของผู้เข้าศึกษาอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นสป.) รุ่นที่ ๓๓ ซึ่งเป็นไปตามหนังสือของกลุ่มงานบริหารหลักสูตรและพัฒนาสังคม วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ศร ๐๐๓๔.๒/ ๐๓๘ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘ ซึ่งขอความอนุเคราะห์ให้ กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศดำเนินการแปลคำวินิจฉัย การตีความรัฐธรรมนูญ หรือบทความที่เกี่ยวข้องของสาธารณรัฐเฮลเลนิก (กรีซ) ที่น่าสนใจ

^๒ โปรดดู Constitution of Greece, <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/f3c70a23-7696-49db-9148-f24dce6a27c8/THE%20CONSTITUTION%20OF%20GREECE.pdf> (สืบค้นเมื่อ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘)

และเป็นนิายที่เป็นหนึ่งเดียวกันกับคริสตจักรแห่งคอนสแตนติโนเปิล (the Great Church of Christ in Constantinople)

ขณะที่สิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองไว้ในหมวด ๒ ตั้งแต่มาตรา ๔ ถึงมาตรา ๒๕ โดยมีสิทธิและเสรีภาพที่น่าสนใจ อาทิ ความเสมอภาคของบุคคลและระหว่างหญิงและชาย (มาตรา ๔) เสรีภาพในการพัฒนาตนเอง (มาตรา ๕) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยศาลที่เป็นธรรม (มาตรา ๘) สิทธิในการฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐ (มาตรา ๑๐) เสรีภาพในการนับถือศาสนา (มาตรา ๑๓) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย (มาตรา ๒๐) และ สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองและการใช้สิทธิและเสรีภาพ (มาตรา ๒๕) เป็นต้น

ในส่วนของโครงสร้างและหน้าที่ของรัฐ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักการแบ่งแยกอำนาจเอาไว้อย่างชัดเจนว่า อำนาจอธิปไตยอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ (the Parliament) และประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ (the President of the Republic) อำนาจบริหารอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญและประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ และรัฐบาล (the Government) และอำนาจตุลาการอยู่ภายใต้ศาล (the Courts) และคำตัดสินของศาลย่อมใช้บังคับในนามของประชาชนชาวกรีก

สำหรับอำนาจตุลาการ (the Judicial Power) นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ ได้บัญญัติให้การรับรองความเป็นอิสระขององค์กรตุลาการ (Judicial Independence) กล่าวคือ กระบวนการยุติธรรมย่อมถูกบริหารจัดการโดยศาลทั้งหลายที่ประกอบด้วยผู้พิพากษาซึ่งมีความเป็นอิสระทั้งในทางตำแหน่งหน้าที่และในทางส่วนตัว ขณะที่การปลดผู้พิพากษาออกจากตำแหน่งจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายเท่านั้น นอกจากนี้ การกำกับดูแล ผู้พิพากษาและอัยการย่อมเป็นการกำกับดูแลโดยลำดับชั้นตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ในส่วน of ศาลทั้งหลายที่ใช้อำนาจตุลาการนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ นอกจากจะบัญญัติให้ศาลแบ่งเป็น ศาลปกครอง (administrative courts) และศาลแพ่งและอาญา (civil and criminal courts) แล้ว ยังบัญญัติให้ การพิจารณาคดีของศาลทั้งหลายจะต้องกระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่ศาลจะเห็นว่าการพิจารณาโดยเปิดเผยอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือมีเหตุผลพิเศษเพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัวและชีวิตครอบครัวของคู่ความ นอกจากนี้ คำตัดสินของศาลจะต้องระบุเหตุผลอย่างละเอียดและจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ และในการบังคับใช้กฎหมายแก่คดีใดก็ตาม ศาลจะต้องไม่บังคับใช้กฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ ได้บัญญัติให้ ศาลปกครองสูงสุด (The Supreme Administrative Court) และศาลปกครองชั้นต้น (Ordinary administrative courts) มีเขตอำนาจในคดีพิพาททางปกครอง (administrative disputes) ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยไม่กระทบต่อเขตอำนาจของศาลตรวจสอบ (the Court of Audit) ขณะที่ศาลแพ่ง (Civil courts) มีเขตอำนาจในข้อพิพาทเอกชน (private disputes) รวมถึงคดีที่ไม่มีเขตอำนาจที่โต้แย้ง (non-contentious jurisdiction) ตามที่กฎหมายบัญญัติ อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีที่ต้องการให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กฎหมายอาจกำหนดให้การพิจารณาข้อพิพาทระหว่างเอกชนในบางกรณีให้กระทำโดยศาลปกครอง หรือการพิจารณาข้อพิพาททางปกครองในบางกรณีให้กระทำโดยศาลแพ่งก็ได้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๕ ได้บัญญัติเขตอำนาจของศาลปกครองสูงสุดเอาไว้ ศาลปกครองสูงสุดย่อมมีเขตอำนาจ ได้แก่ (๑) พิพากษาคำฟ้องเพื่อเพิกถอนการกระทำของหน่วยงานทางปกครองที่นอกเหนืออำนาจหรือขัดต่อกฎหมาย (๒) พิพากษาคำฟ้องเพื่อยุติคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ตามที่กฎหมายบัญญัติ (๓) พิจารณาพิพากษาข้อพิพาททางปกครองที่ยื่นมาโดยกระบวนการตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติ และ (๔) การตีความรัฐธรรมนูญทั้งหลายที่มีลักษณะเป็นกฎเกณฑ์ทั่วไป (a general regulatory nature)

ในส่วนของการลงโทษและการบังคับใช้มาตรการในทางอาญา รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๖ บัญญัติให้เป็นเขตอำนาจของศาลอาญา (ordinary criminal courts) ขณะที่ความผิดทางอาญาและอาชญากรรมทางการเมืองให้เป็นอำนาจของศาลที่คณะลูกขุนแบบผสม (mixed jury courts) ซึ่งประกอบด้วย ผู้พิพากษาและลูกขุน ตามที่กฎหมายบัญญัติ นอกจากนี้ ในส่วนของศาลตรวจสอบ (the Court of Audit) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ บัญญัติให้มีเขตอำนาจเกี่ยวกับ (๑) พิจารณาการตรวจสอบงบประมาณรายจ่ายของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนิติบุคคลอื่นที่มีสถานะเดียวกัน (๒) พิจารณาการตรวจสอบสัญญาที่มีมูลค่าทางการเงินสูง โดยคู่สัญญาคือรัฐหรือนิติบุคคลที่มีสถานะเทียบเท่ารัฐ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (๓) พิจารณาการตรวจสอบความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนิติบุคคลที่จะต้องถูกตรวจสอบตามที่กฎหมายบัญญัติ (๔) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายว่าด้วยบำนาญหรือการรับรองบริการที่ให้สิทธิในบำนาญ (the right to a pension) ตามมาตรา ๗๓ วรรคสอง และกรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ (๕) ยกร่างและเสนอรายงานงบการเงินและงบคงเหลือของรัฐต่อรัฐสภา ตามมาตรา ๗๔ วรรคเจ็ด (๖) พิจารณาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการได้รับบำนาญ และการตรวจสอบความรับผิดชอบ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (๗) พิจารณากรณีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของข้าราชการหรือข้าราชการทหารของรัฐ รวมถึงข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือของนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน ในการกระทำไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือโดยประมาทที่กระทำต่อรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน

นอกจากเขตอำนาจในคดีต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๙ ได้บัญญัติให้ การฟ้องเพื่อโต้แย้งคำตัดสินที่ไม่ชอบนั้น ให้ยื่นต่อศาลพิเศษ (a special court) ซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลปกครองสูงสุด ทำหน้าที่เป็นประธาน ตุลาการศาลปกครองสูงสุดคนหนึ่ง ผู้พิพากษาในศาลแพ่งและอาญาสูงสุดคนหนึ่ง ผู้พิพากษาในศาลตรวจสอบคนหนึ่ง ศาสตราจารย์ทางด้านกฎหมายที่สอนวิชากฎหมายในมหาวิทยาลัยของประเทศ จำนวนสองคน และเนติบัณฑิตซึ่งเป็นสมาชิกคณะกรรมการวินัยสูงสุดแห่งเนติบัณฑิต จำนวนสองคน ทั้งนี้ การจัดองค์คณะดังกล่าวให้กระทำโดยการจับฉลาก

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๐ ยังบัญญัติให้มี ศาลสูงสุดพิเศษ (A Special Highest Court) ซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลแพ่งและอาญาสูงสุด ประธานศาลตรวจสอบ ตุลาการศาลปกครองสูงสุด จำนวนสี่คน และผู้พิพากษาในศาลแพ่งและอาญาสูงสุด จำนวนสี่คน โดยองค์คณะดังกล่าวให้ทำการคัดเลือกโดยการจับฉลากและมีวาระการดำรงตำแหน่งสองปี และในส่วนของผู้ทำหน้าที่ประธานนั้น ให้พิจารณาจากความอาวุโสของประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลแพ่งและอาญาสูงสุด ประธานศาลตรวจสอบ นอกจากนี้ ในการพิจารณาคดีบางประเภท องค์ประกอบของศาลสูงสุดพิเศษอาจ

เพิ่มเติมศาสตราจารย์ทางด้านกฎหมายในมหาวิทยาลัยของประเทศ จำนวนสองคน ซึ่งคัดเลือกโดยใช้วิธีจับฉลาก

สำหรับอำนาจหน้าที่ของศาลสูงสุดพิเศษนั้น รัฐธรรมนูญ กำหนดให้ (๑) พิจารณาข้อโต้แย้งตามมาตรา ๕๘ ของรัฐธรรมนูญ (๒) พิจารณารับรองความชอบของการทำประชามติ ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ (๓) พิจารณาคำตัดสินเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก รัฐสภา ตามมาตรา ๕๕ วรรคสองและมาตรา ๕๗ ของรัฐธรรมนูญ (๔) พิจารณาวินิจฉัยข้อขัดแย้งระหว่างศาล และหน่วยงานของรัฐ หรือระหว่างศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลแพ่งและอาญา หรือระหว่างศาลตรวจสอบกับศาลอื่น (๕) พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายที่ตราโดยรัฐสภา ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ หรือเกี่ยวกับการตีความบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดกับคำตัดสินพิพากษาของ ศาลปกครองสูงสุด ศาลแพ่งและอาญาสูงสุด หรือศาลตรวจสอบ และ (๖) พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการ กำหนดกฎเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศ ตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ คำตัดสินของ ศาลสูงสุดพิเศษให้ถือเป็นที่สุดและไม่อาจเพิกถอนได้ (irrevocable)

นอกเหนือจากศาลทั้งหลายข้างต้นแล้ว รัฐธรรมนูญยังบัญญัติให้มีคณะกรรมการกฤษฎีกา (the Legal Council of the State) หรือสภาที่ปรึกษากฎหมายแห่งรัฐ เป็นองค์กรที่ถูกบัญญัติไว้ในหมวด องค์กรตุลาการด้วย โดย มาตรา ๑๐๐A บัญญัติให้ คณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่ในการให้การสนับสนุนทาง กฎหมายและเป็นตัวแทนของรัฐ และมีหน้าที่ตอบสนองข้อเรียกร้องต่าง ๆ ที่มีต่อรัฐ รวมถึงการยุติข้อพิพาท ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับรัฐด้วย

ส่วนที่ ๒ : คำตัดสินขององค์กรตุลาการที่น่าสนใจ^๓

เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้องค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการในสาธารณรัฐเฮลเลนิกประกอบด้วย องค์กรศาลหลายองค์กร ดังนั้น เนื้อหาในส่วนนี้ กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ จึงได้เลือกคำตัดสินขององค์กร ตุลาการที่น่าสนใจมานำเสนอในเบื้องต้นเพื่อประโยชน์สำหรับประกอบการศึกษาดูงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

^๓ สำหรับเนื้อหาในส่วนนี้ ดำเนินการจัดทำแปลและเรียบเรียงโดย นายนิติกร จิรนิติกาลกิจ ผู้อำนวยการกองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ นางสาวเปรมิกา แสนทอง นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ และนางสาวณัฐนันท์ อินดี นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จากคณะรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

๑. สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของสภาแห่งรัฐสาธารณรัฐเฮลเลนิก^๔ คำพิพากษาเลขที่ ๗๔๖/๑๙๙๘ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ค.ศ. ๑๙๙๘) กรณี การเนรเทศบุคคลที่ต้องสงสัยว่าเป็นสมาชิกกลุ่มก่อการร้าย^๕

(๑) บทสรุปแห่งคดี

สภาแห่งรัฐได้อนุมัติคำขอสำหรับมาตรการชั่วคราว (Interim measures) และระงับคำสั่งการเนรเทศต่อผู้ร้อง ผู้ร้องเกิดในประเทศปาเลสไตน์ (Palestine) อีกทั้งเป็นบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติ (Stateless) โดยมีการอ้างอิงตามเอกสารบางฉบับที่มีการบันทึกแล้วนั้น หรือเป็นพลเมืองชาวลิเบีย (Libyan national) ตามเอกสารในบางฉบับ ทั้งนี้ คำสั่งการเนรเทศออกมาเนื่องจากสงสัยว่าผู้ร้องเป็นสมาชิกของกลุ่มฮามาส (A member of Hamas) และนอกจากนี้ พบว่าก่อให้เกิดความเสียหายที่ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างแท้จริงต่อผู้ร้อง ในขณะที่ตำรวจเฮลเลนิกของกรีก (Hellenic Police) ได้แสดงความล้มเหลวให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการชะลอการเนรเทศออกไปจึงเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติและความสงบเรียบร้อยของประชาชนได้อย่างไร

(๒) ข้อโต้แย้งของผู้ร้อง

ผู้ร้องเดินทางมายังประเทศกรีซพร้อมกับครอบครัวของเขา ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ (ค.ศ. ๑๙๙๑) แต่คำร้องการขอลี้ภัยของเขาได้ถูกปฏิเสธ ต่อมาเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๓๗ (ค.ศ. ๑๙๙๔) ทางผู้ร้องได้รับใบอนุญาตพักนำชั่วคราวเนื่องด้วยเหตุผลทางมนุษยธรรมจนกว่าเขาจะสามารถวางแผนการเดินทางกลับได้ ต่อมาทางฝ่ายบริหารได้ปฏิเสธการต่ออายุใบอนุญาต (Rejected the Permit's Renewal) ในปีพ.ศ. ๒๕๓๙ (ค.ศ. ๑๙๙๖) ต่อมาเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๔๑ (ค.ศ. ๑๙๙๘) ทางผู้ร้องถูกจับกุมในเมืองเอเธนส์ (Athens) และตำรวจเฮลเลนิกของกรีก (Hellenic Police) ออกคำสั่งเนรเทศเขาในขณะที่เขาอยู่ในบริเวณประเทศกรีซ โดยที่เขาไม่มีใบพักนำอนุญาต ทั้งนี้เป็นการละเมิดตามบทบัญญัติของกฎหมาย ๑๙๗๕/๑๙๙๑ และการปรากฏตัวของเขาได้สร้างความกังวลต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน คำสั่งดังกล่าวได้กำหนดให้ผู้ร้องถูกควบคุมตัวไว้จนกว่าการเนรเทศจะสามารถดำเนินการได้

(๓) คำชี้แจงของผู้ถูกร้อง

ตำรวจเฮลเลนิกของกรีก (Hellenic Police) อ้างว่าคำสั่งการเนรเทศของเขาและการมีอยู่ของเขาในประเทศกรีซนั้นจะสร้างความกังวลต่อความมั่นคงของชาติและความเรียบร้อยของประชาชน เพราะว่าผู้ร้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับวงการอิสลามและมีรายงานว่า他是สมาชิกของกลุ่มฮามาส

^๔ สภาแห่งรัฐ (the Council of State) หรือสภาแห่งรัฐเฮลเลนิก (the Hellenic Council of State) เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็น “ศาลปกครองสูงสุดแห่งกรีซ” (the Supreme Administrative Court of Greece) โดยรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ สภาแห่งรัฐ ศาลแพ่งและอาญาสูงสุด (the Supreme Civil and Criminal Court) และศาลตรวจสอบ (the Court of Audit) ซึ่งมีเขตอำนาจในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐ ถือเป็นศาลสูงสุดของประเทศ. โปรดดู The Council of State สืบค้นเมื่อ ๘ มกราคม ๒๕๖๘ จาก

http://www.adjustice.gr/webcenter/portaU/SteEn?_afLoop=19141740313820714#!%40%40%3F_afLoop%3D19141740313820714%26_adf.ctrl-state%3Dg3yftwhyd_67 ดังนั้น แม้ว่าในรัฐธรรมนูญแห่งกรีซฉบับแปลเป็นภาษาอังกฤษ จะมีได้ใช้คำว่า “Council of State” แต่ใช้คำว่า “Supreme Administrative Court” หรือศาลปกครองสูงสุดก็ตาม แต่ในเอกสารฉบับนี้จะขอใช้คำว่า “สภาแห่งรัฐ” แทน “ศาลปกครองสูงสุด” เพื่อให้ตรงกับต้นฉบับคำตัดสินภาษาอังกฤษที่รัฐธรรมนูญต่างประเทศได้ทำการสืบค้น

^๕ สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำพิพากษาได้ที่ <https://caselaw.statelessness.eu/print/pdf/node/363>

(๕) คำพิพากษาของสภาแห่งรัฐ

สภาแห่งรัฐได้ขอให้ทางตำรวจเฮลเลนิกของกรีก (Hellenic Police) แสดงหลักฐาน (Introduce Evidence) ให้เห็นว่าผู้ร้องนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่มฮามาส (A member of Hamas) จริงๆ และการมีส่วนร่วมของเขาในวงการอิสลามนั้นมีความเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นที่นอกเหนือจากการทำหน้าที่เป็นอิหม่าม (Imam) เนื่องจากตำรวจเฮลเลนิกไม่ได้นำเสนอหลักฐานเพิ่มเติม และทั้งนี้ การส่งตัวผู้ร้องออกจากประเทศจะก่อให้เกิดความเสียหายที่ไม่สามารถแก้ไขได้ต่อตัวผู้ร้อง (Cause hardly repairable damage to the application) สภาแห่งรัฐจึงได้มีคำสั่งให้ระงับการเนรเทศผู้ร้องออกจากประเทศไว้ก่อน

๒. สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของสภาแห่งรัฐสาธารณรัฐเฮลเลนิก คำพิพากษาเลขที่ ๔๓๕/๒๐๑๙ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒ (ค.ศ. ๒๐๑๙) กรณีการแต่งตั้งบุคลากรในฝ่ายตุลาการให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น จะต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้นก่อนหรือไม่^๒

(๑) บทสรุปแห่งคดี

การเลื่อนตำแหน่งของบุคลากรในฝ่ายตุลาการเพื่อให้ดำรงตำแหน่ง General Commissioner ของศาลตรวจสอบ (the Court of Audit)^๓ จะต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้นเสียก่อน ทั้งนี้ การไม่คัดค้านโดยปริยาย (Tacit non-objection) ของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งถือว่าเป็นการให้ความยินยอม อนึ่ง การตีความบทบัญญัติมาตรา ๙๐.๕ ของรัฐธรรมนูญจะต้องตีความร่วมกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตราอื่น ๆ รวมถึงกฎหมายของสหภาพยุโรป นอกจากนี้ ตราบไคที่ผู้ร้องได้ถูกเชิญให้เข้ารับการสัมภาษณ์ในที่ประชุมประธานของรัฐสภา (the Conference of the Presidents of the Parliament) แม้ว่าผู้ร้องจะมีได้เข้าร่วมในการสัมภาษณ์ครั้งนั้นก็ตาม แต่ข้อโต้แย้งที่ว่าพิจารณาตัดสินเพื่อเลื่อนตำแหน่งของผู้ร้องเกิดขึ้นโดยปราศจากความยินยอมของผู้ร้องนั้น ย่อมเป็นสิ่งที่มิอาจรับฟังได้

(๒) สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ร้อง คือ รองประธานศาลตรวจสอบ (the Vice-President of the Court of Audit) ได้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้สภาแห่งรัฐพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายและขอให้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งประธานาธิบดี

^๒ สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำพิพากษาได้ที่: <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/423F8238-EE1F-4D6A-3BDA-08DC225DC81B>

^๓ ผู้แปลได้ทำการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่ง General Commissioner แต่พบคำอธิบายที่ใกล้เคียงกับตำแหน่งดังกล่าวนี้คือ ตำแหน่ง Judicial Commissioner (JC) ซึ่งเป็นตำแหน่งของผู้พิพากษาในระบบศาลของประเทศสิงคโปร์ กล่าวคือ ตำแหน่ง JC เป็นตำแหน่งที่มีอำนาจของผู้พิพากษาศาลสูง (the power of a Judge) และได้รับการแต่งตั้งเพื่อช่วยงานของศาลฎีกาในบางเรื่อง โดยมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่แน่นอนซึ่งกำหนดโดยประธานาธิบดีสิงคโปร์ ในทางปฏิบัติ ตำแหน่ง JC จะเป็นตำแหน่งแรกสำหรับแต่งตั้งผู้ที่เป็นทนายความหรือผู้ที่ไม่เคยเป็นผู้พิพากษามาก่อน เพื่อให้ผู้นั้นได้ลองปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลสูงหรือศาลอุทธรณ์ หากภายหลังจากการได้รับการแต่งตั้งแล้ว ผู้นั้นอาจจะพิจารณาตนเองได้ว่ามีความประสงค์จะทำหน้าที่ในฝ่ายตุลาการในตำแหน่งผู้พิพากษาต่อไปหรือไม่ โปรดดู กนก จุลมนต์, ‘ระบบศาลและกระบวนการพิจารณาคดีแห่งของประเทศสิงคโปร์’ (๒๕๕๘) ๑ ตุลาคม ๑๐๗, ๑๐๘.

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญกรีซ มาตรา ๙๐.๕ ประกอบกับบริบทของคำพิพากษาที่อ้างจนมานได้ว่า ตำแหน่ง General Commissioner นั้น อาจหมายถึงผู้บังคับบัญชาในสายงานธุรการของศาลตรวจสอบ เนื่องจากการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวนี้ หากบุคคลที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้พิพากษา ก็จะต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว ดังนั้น กรณีตำแหน่ง General Commissioner จึงอาจแตกต่างจากตำแหน่ง JC ของประเทศสิงคโปร์ ด้วยเหตุนี้ ผู้แปลจึงขอใช้คำทับศัพท์เป็นภาษาอังกฤษแทนการแปลตำแหน่งดังกล่าวเป็นภาษาไทย

(the Head of State) ซึ่งแต่งตั้งให้ผู้ร้องดำรงตำแหน่ง General Commissioner ของศาลตรวจสอบ รวมถึงมติคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบให้แต่งตั้งผู้ร้องดำรงตำแหน่งดังกล่าว

(๓) คำพิพากษาของสภาแห่งรัฐ

สภาแห่งรัฐ โดยที่ประชุมใหญ่ (Plenary) มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาเฉพาะในส่วนที่เป็น การโต้แย้งการกระทำทางปกครองส่วนแรก (the first administrative act) ที่ เป็นคำสั่งของประธานาธิบดี (presidential decree) ที่แต่งตั้งให้ผู้ร้องดำรงตำแหน่ง General Commissioner ของศาลตรวจสอบ ขณะที่ คำร้องในส่วนที่เป็น การโต้แย้งการกระทำทางปกครองที่เป็นมติคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบการแต่งตั้งผู้ร้องนั้น สภาแห่งรัฐมีคำสั่งไม่รับไว้พิจารณา เนื่องจากเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นเพียงการเตรียมการและเป็นการกระทำทางปกครองที่มีได้มีผลบังคับ (a preparatory and non - executory administrative act) ดังนั้น จึงเป็นการกระทำที่มีอาจพิจารณาวินิจฉัยได้ (non - justiciable)

สภาแห่งรัฐพิจารณาได้รัฐธรรมนูญแห่งกรีซ มาตรา ๙๐.๕ ทั้งในแง่ของถ้อยคำและความหมายโดยแท้ (true meaning) เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ให้การกระทำทางปกครองตาม มาตรา ๙๐.๕ ของรัฐธรรมนูญ ไม่สามารถที่จะตรวจสอบได้ (non - reviewable) ตามมาตรา ๙๐.๖ ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ การไม่สามารถตรวจสอบการกระทำที่เป็นการแต่งตั้งผู้พิพากษาให้ดำรงตำแหน่งใน องค์การตุลาการระดับสูง ตามมาตรา ๙๐.๕ ของรัฐธรรมนูญ จะต้องมิใช่ข้อเท็จจริงที่ว่า องค์การของรัฐใน ฝ่ายบริหาร (the executive branch of government) จะต้องมีอำนาจตามรัฐธรรมนูญในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการแต่งตั้งและจะต้องไม่ตีความแยกส่วนเฉพาะบทบัญญัตินั้น แต่จะต้องความร่วมกับบทบัญญัติอื่น ของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องประกอบกันด้วย อนึ่ง บทบัญญัติเช่นนั้นหมายรวมถึงบทบัญญัติว่าด้วยหลักการ แบ่งแยกอำนาจ (the principle of separation of powers) การดำรงตำแหน่งตลอดชีพของข้าราชการ ตุลาการ (the life-tenure of judicial functionaries) ซึ่งอาจพ้นจากตำแหน่งได้เมื่อมีอายุครบตามที่กำหนด และหลักความเป็นอิสระขององค์กรตุลาการ (the principle of judicial independence) ตามมาตรา ๘๗.๑ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือว่าเป็นผลกระทบที่จำเป็น (a necessary consequence) ของหลักการแบ่งแยกอำนาจ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้พิพากษาในทุกระดับสามารถเป็นหลักประกันของการเข้าถึงความยุติธรรมให้แก่ประชาชนที่ ต้องการปกป้องสิทธิตามรัฐธรรมนูญของตนเอง

ยิ่งไปกว่านั้น มาตรา ๙๐.๕ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งว่าด้วยการแต่งตั้งผู้พิพากษาให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น จะต้องได้รับการตีความร่วมกับข้อบทที่ ๒ และข้อบทที่ ๑๙ ของสนธิสัญญาว่าด้วยสหภาพยุโรป (the European Union Treaty) และข้อบทที่ ๔๗ ของธรรมนูญสิทธิขั้นพื้นฐานแห่งสหภาพยุโรป (the Charter of Fundamental Rights of the European Union) ซึ่งในการตีความร่วมกับบทบัญญัติ ดังกล่าวนั้น มาตรา ๙๐.๕ ของรัฐธรรมนูญย่อมมุ่งหมายให้การแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง General Commissioner ของศาลตรวจสอบ ไม่ว่าจะมาจากบุคคลที่อยู่ในสาย General Commissioner หรือจาก บุคคลที่เป็นข้าราชการตุลาการของศาลเดียวกัน จะต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้นเสียก่อน เนื่องด้วย เหตุผล ๒ ประการ กล่าวคือ ประการแรก วาระการดำรงตำแหน่ง General Commissioner ไม่สามารถ เกินไปกว่าสี่ปีได้ แม้ว่าบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวจะยังมีอายุไม่ครบอายุเกษียณก็ตาม

ยังผลให้บุคคลนั้นจะต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนเวลาอันควร และประการที่สอง ในกรณีที่บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งนั้นเป็นข้าราชการตุลาการของศาลตรวจสอบ และมีใช้บุคลากรในสาย General Commissioner ของศาลนั้น การได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง General Commissioner ย่อมเป็นการทำให้บุคคลนั้นต้องพ้นจากการเป็นข้าราชการตุลาการ

อย่างไรก็ดี อีกแง่หนึ่ง โดยหลักแล้วกรณีไม่ถือว่ามีความขัดแย้งกับต่อผู้พิพากษาที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากถือว่าการเลื่อนตำแหน่ง และไม่ถือว่าเกี่ยวข้องกับบทบัญญัติทั่วไปตามมาตรา ๒๐.๒ ของรัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาล่วงหน้า (the right to a prior hearing) เนื่องจากการไม่ได้แย้งโดยปริยายของผู้พิพากษาที่สมัครเข้ารับการคัดเลือกภายหลังจากที่ได้รับแจ้งสิทธิสมัครอย่างเป็นทางการถือว่าการให้ “ความยินยอม” (consent) ด้วยเหตุนี้ คำสั่งประธานาธิบดีที่แต่งตั้งบุคลากรในฝ่ายตุลาการ (a judicial functionary) ของศาลตรวจสอบให้ดำรงตำแหน่ง General Commissioner ตามมาตรา ๙๐.๕ ของรัฐธรรมนูญ จึงไม่ขัดด้วยกฎหมาย เว้นแต่คำสั่งดังกล่าวจะออกโดยได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้นเสียก่อน ดังนั้น เหตุแห่งการพิจารณาที่เป็นการโต้แย้งการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด จึงไม่ต้องด้วยหลักการทั่วไปว่าด้วยการไม่รับคำร้องไว้พิจารณา (the general inadmissibility principle) ตามมาตรา ๙๐.๖ ของรัฐธรรมนูญ แต่ควรต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงประกอบ

ในกรณีนี้ โดยมีคำวินิจฉัยถึงข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้ร้องได้ถูกเรียนเชิญให้เข้าร่วมการสอบสัมภาษณ์ในที่ประชุมประธานของรัฐบาล (the Conference of the Presidents of the Parliament) ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกระบวนการแต่งตั้งผู้พิพากษาให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นโดยคณะรัฐมนตรี แต่ผู้ร้องมิได้ไปแสดงตนเพื่อเข้ารับการสัมภาษณ์ และได้คำวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกระบวนการซึ่งเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (ตามแนวบรรทัดฐานคำตัดสินขององค์คณะคดีปกครองของสภาแห่งรัฐ เลขที่ ๒/๒๐๑๐) สภาแห่งรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่า ในความเป็นจริง ผู้ร้องมีสิทธิที่จะแสดงความยินยอมหรือคัดค้านการได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครเพื่อเข้ารับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น ซึ่งจากข้อเท็จจริงดังกล่าว การที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า คำสั่งประธานาธิบดีจะต้องถูกเพิกถอนเนื่องจากการออกคำสั่งโดยปราศจากความยินยอมของผู้ร้องและถือว่าการละเมิดหลักการได้รับการพิจารณาล่วงหน้า จึงมีอาจะรับฟังได้ นอกจากนี้ ตราบใดที่ผู้ร้องมีโอกาที่จะแสดงความไม่ยินยอมที่จะเปลี่ยนไปดำรงตำแหน่งที่จะได้รับการแต่งตั้ง การที่จะโต้แย้งว่าผู้ร้องได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวว่าเป็นการจำกัดวาระการดำรงตำแหน่งตลอดชีพของผู้ร้องและการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งจากข้าราชการตุลาการไปเป็นตำแหน่งอื่นในศาลตรวจสอบ จึงมีอาจะรับฟังได้เช่นกัน

๓. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลสูงสุดพิเศษแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก คำวินิจฉัย เลขที่ ๔๙/๙๗ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๐ (ค.ศ. ๑๙๙๗) กรณีกฎหมายที่รับรองสิทธิในราชสมบัติของอดีตกษัตริย์และราชวงศ์ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ^๔

^๔ สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำพิพากษาได้ที่: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/80A7F8F8-5CA1-46F7-1ABA-08DC225DC81B>

(๑) บทสรุปแห่งคดี

ศาลสูงสุดพิเศษ (the Special Highest Court) ได้วางหลักในคดีนี้ว่า ศาลสูงสุดพิเศษเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย แม้ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นจะมีได้เป็นกฎหมายที่มีขอบเขตทั่วไป (general scope) แต่เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเฉพาะกรณีก็ตาม

อย่างไรก็ดี เมื่อองค์กรที่มีอำนาจสูงสุด (the Supreme Authority) (อันได้แก่ สภาแห่งรัฐ (Council of State) ศาลฎีกา (Court of Cassation) หรือศาลตรวจสอบ (Court of Auditors)) ซึ่งมีเขตอำนาจเป็นของตนเองได้มีการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือการตีความกฎหมายแล้ว คำตัดสินขององค์กรดังกล่าวย่อมมิได้ผูกพันองค์กรสูงสุดอื่น ๆ แม้องค์กรเหล่านั้นจะถูกร้องขอให้พิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือตีความกฎหมายฉบับเดียวกันก็ตาม อย่างไรก็ดี เมื่อเกิดกรณีที่มีความขัดแย้งของคำตัดสินกรณีจึงมีเพียงคำวินิจฉัยของศาลสูงสุดพิเศษเท่านั้นที่มีผลผูกพันศาลทั้งหลายและทุกองค์กร

อนึ่ง ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่สิทธิหรือประโยชน์ของบุคคลได้รับผลกระทบ บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองทางศาล (the right to judicial protection) และมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นต่อหน้าศาล ด้วยเหตุนี้ ฝ่ายนิติบัญญัติจึงย่อมมีอำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิในการอุทธรณ์และการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี โดยกฎเกณฑ์ดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดเงื่อนไขว่า กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของระบบศาลและข้อจำกัดบางประการ หากเกินไปกว่าข้อจำกัดดังกล่าวไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ย่อมเป็นการทำลายหลักการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ (constitutional safeguards)

เพื่อวัตถุประสงค์ของสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองทางศาล อดีตกษัตริย์แห่งกรีซ (the former King of Greece) ซึ่งโดยเหตุผลทางประวัติศาสตร์แล้วท่านไม่มีนามสกุล (surname) ย่อมมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องต่อศาลโดยใช้เพียงชื่อจริงของท่านได้ โดยท่านจะต้องระบุตัวตนไว้ในเอกสารหลักฐานด้วย โดยในกรณีนี้คำว่า “อดีตกษัตริย์” (former King) หาใช่เป็นคำนำหน้าไม่ (a title) ซึ่งการใช้คำดังกล่าวถูกห้ามอย่างเด็ดขาดตามรัฐธรรมนูญ แต่เป็นการแสดงอัตลักษณ์ของผู้ร้อง นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญที่ตราขึ้นโดยระบอบเผด็จการ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๘ (ซึ่งในต้นฉบับเรียกว่า “เครื่องมือทางรัฐธรรมนูญ” (the constitutional instrument)) ก็หาใช่เป็นรัฐธรรมนูญไม่ เพราะขาดความชอบธรรมทางประชาธิปไตย (democratic legitimacy) และภายหลังจากการฟื้นคืนของระบบรัฐสภา รัฐธรรมนูญดังกล่าวก็ย่อมถูกยกเลิกโดยทันที แต่กระนั้นผู้ร่างรัฐธรรมนูญก็ได้พยายามที่จะขจัดผลย้อนหลังที่เกิดขึ้นจากระบอบเผด็จการทั้งหมดแต่อย่างใด

ภายใต้ระบบสาธารณรัฐในปัจจุบันที่ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งสอดคล้องกับผลของการลงประชามติที่มีการตัดสินใจกรณีการดำเนินการเกี่ยวกับราชสมบัติของอดีตสถาบันกษัตริย์นั้น ศาลพิเศษสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า กฎหมายที่กำหนดสิทธิในทรัพย์สินให้แก่อดีตกษัตริย์และราชวงศ์นั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ดี กฎหมายที่ตราขึ้นใหม่เพื่อยกเลิกกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าวย่อมเป็นกฎหมายที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

(๒) สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อปี ๒๕๓๕ (ค.ศ. ๑๙๙๒) พระราชบัญญัติที่ผ่านความเห็นชอบโดยเสียงข้างมากของรัฐสภา ในขณะนั้น และถูกต่อต้านอย่างชัดเจนโดยฝ่ายค้าน (กฎหมายเลขที่ ๒๐๘๖/๙๒) ได้กำหนดผลบังคับทางกฎหมายให้แก่เอกสารข้อตกลงร่วมที่ลงนามรับรองโดยอดีตกษัตริย์และรัฐกรีก (the Greek State) โดยเนื้อหาของเอกสารดังกล่าวได้กำหนดให้ รัฐยอมรับสิทธิในราชสมบัติต่าง ๆ ของอดีตกษัตริย์และสมาชิกคนอื่นของราชวงศ์ โดยต่อมาภายหลังจากการที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเมื่อปี ๒๕๓๖ (ค.ศ. ๑๙๙๓) เสียงข้างมากในรัฐสภาได้ลงมติให้ความเห็นชอบกฎหมายเลขที่ ๒๒๑๕/๙๔ ซึ่งมีเนื้อหาเป็นการเพิกถอนกฎหมายเลขที่ ๒๐๘๖/๙๒ และเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยมีผลย้อนหลัง (retrospectively) ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวได้กลายเป็นประเด็นที่ขึ้นสู่การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของสององค์กรที่มีเขตอำนาจแตกต่างกัน นั่นคือ ศาลฎีกา (the Court of Cassation) และสภาแห่งรัฐ (the Council of State หรือศาลปกครองสูงสุด) โดยเป็นการพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายเลขที่ ๒๒๑๕/๙๔ ที่ยกเลิกกฎหมายเลขที่ ๒๐๘๖/๙๒ ที่รับรองสิทธิในราชสมบัติของอดีตกษัตริย์และพระราชวงศ์ โดยศาลฎีกาเห็นว่า กฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ขณะที่สภาแห่งรัฐเห็นว่า กฎหมายดังกล่าวชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว ด้วยเหตุนี้ กรณีดังกล่าวจึงถูกเสนอต่อศาลพิเศษสูงสุด (the Special Highest Court) ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยประเด็นที่คำตัดสินของทั้งสององค์กรขัดแย้งกัน

(๓) คำวินิจฉัยของศาลสูงสุดพิเศษ^๔

ศาลสูงสุดพิเศษ พิจารณาในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ผู้ร้องมีสิทธิที่จะนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาล โดยมีจำต้องใช้นามสกุล ประกอบกับการระบุคำว่า “อดีตกษัตริย์” (the former King) ในเอกสารทางกฎหมายก็มีใช้เป็นยศถาบรรดาศักดิ์ (a title of nobility) อันเป็นสิ่งต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ แต่เป็นเพียงการแสดงอัตลักษณ์ของผู้ร้องว่าเป็นผู้ที่ไม่มียศถาบรรดาศักดิ์เท่านั้น กรณีดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่อ้างอิงไปถึงข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ว่าแท้จริงแล้วเป็นการแสดงอัตลักษณ์ของบุคคลดังกล่าว ดังนั้น จึงถือว่าผู้ร้องย่อมเป็นบุคคลที่มีสิทธิได้รับการคุ้มครองทางศาล (judicial protection)

จากนั้น ศาลสูงสุดพิเศษ โดยเสียงข้างมาก พิจารณาแล้วเห็นว่า กฎหมายเลขที่ ๒๒๑๕/๙๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุผลกล่าวคือ ในประวัติศาสตร์ทางการเมืองของรัฐกรีกนั้น ราชสมบัติของพระมหากษัตริย์ (the assets of the king) และพระราชวงศ์ ย่อมได้รับการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง

^๔ ภายหลังจากที่ศาลสูงสุดพิเศษได้พิพากษาแล้ว ผู้ร้อง คือ อดีตสมเด็จพระราชาธิบดีคอนสแตนตินอสแห่งกรีซ (the former King Constantinos of Greece) พร้อมด้วยสมาชิกราชวงศ์อีก ๘ ท่าน ได้ยื่นคำร้องต่อศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป ตามคำร้องเลขที่ ๒๕๗๐๑/๙๔ โดยโต้แย้งว่า กฎหมายเลขที่ ๒๒๑๕/๙๔ ที่ผ่านความเห็นชอบโดยรัฐสภาแห่งกรีซ ละเมิดสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินซึ่งได้รับการรับรองตามข้อบทที่ ๑ ของพิธีสารที่ ๑ ตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน (the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms)

ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป โดยที่ประชุมใหญ่ (the Grand Chamber) ได้พิพากษาพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ (ค.ศ. ๒๐๐๐) โดยมติ ๑๕ ต่อ ๒ เห็นว่า กรณีดังกล่าวถือเป็นการละเมิดข้อบทที่ ๑ ของพิธีสารที่ ๑ ว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สิน (Protection of property) และโดยมติเอกฉันท์เห็นว่า มีจำต้องพิจารณาข้อโต้แย้งของผู้ร้องตามข้อบทที่ ๑๔ ของอนุสัญญา (การไม่เลือกปฏิบัติ) ประกอบข้อบทที่ ๑ ของพิธีสารที่ ๑ (การคุ้มครองทรัพย์สิน) นอกจากนี้ ในส่วนของอำนาจในการกำหนดค่าเสียหายให้แก่ผู้ร้องของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป ตามข้อบทที่ ๔๑ ของอนุสัญญานั้น ศาลสิทธิมนุษยชนฯ โดยมติเอกฉันท์ เห็นควรให้รัฐบาลแห่งกรีซและผู้ร้องส่งเอกสารเพิ่มเติมภายใน ๖ เดือน ทั้งนี้ สามารถดูรายละเอียดของคำพิพากษาข้างต้นได้ที่ <https://hudoc.echr.coe.int/rus/?i=001-59051>

กฎหมายในฐานะทรัพย์สินพิเศษ (special assets) ที่จะต้องบังคับตามกฎหมายพิเศษ อนึ่ง การยกเลิกสถาบันกษัตริย์ ซึ่งเกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้งในช่วงประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของประเทศนั้น ในแต่ละครั้งก็มักตามมาด้วยมาตรการทางรัฐธรรมนูญที่กำหนดขึ้นเพื่อสร้างความชัดเจนให้แก่สถานะของทรัพย์สินดังกล่าว ดังนั้น ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับราชสมบัติของพระราชาวงค์จึงถือเป็นปัญหาทางการเมือง (a political matter) กฎหมายในกรณีดังกล่าวจึงถูกกำหนดขึ้นตามรัฐธรรมนูญและตามสถานการณ์ทางการเมือง

อย่างไรก็ดี ในระหว่างการปกครองระบอบเผด็จการ ได้มีการตรารัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๗๓ ภายใต้ “รัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๖๘” (the 1968 Constitutional instrument) เพื่อยึดราชสมบัติของราชวงค์คืนและกำหนดค่าชดเชยให้แก่สมาชิกราชวงค์ ทำให้ราชสมบัติทั้งหมดตกเป็นทรัพย์สินของรัฐ ซึ่งในระหว่างนั้นและช่วงที่มีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๑๙๗๓ ปรากฏว่า มิได้มีการตรากฎหมายใด ๆ เพื่อคืนราชสมบัติให้แก่ราชวงค์ จากนั้น เมื่อระบอบประชาธิปไตยได้ถูกฟื้นคืนในปี ค.ศ. ๑๙๗๔ ก็ปรากฏว่ามีความเห็นว่าการรัฐกฤษฎีกาเรียกคืนราชสมบัติ ค.ศ. ๑๙๗๓ (the 1973 expropriation) เป็นสิ่งที่ไม่อาจถูกเพิกถอนได้ (irrevocable) และภายหลังจากการล่มสลายของระบอบเผด็จการ ประเด็นดังกล่าวได้ถูกนำไปรวมไว้ในการทำประชามติเพื่อเลือกรูปแบบการปกครองที่จะนำมาปรับใช้ในระบบรัฐสภา ระหว่างรูปแบบประชาธิปไตยแบบราชาธิปไตย (monarchic democracy) หรือประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ (republican democracy) โดยผลของการลงประชามติดังกล่าวย่อมเป็นตัวกำหนดสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับราชสมบัติของราชวงค์ กล่าวคือ สิทธิในราชสมบัติของผู้ร้องย่อมสัมพันธ์กับระบอบการปกครอง โดยในระหว่างที่ประเทศปกครองโดยสถาบันกษัตริย์และพระราชาวงค์นั้น ราชสมบัติย่อมเป็นของกษัตริย์และราชวงค์ และย่อมได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นทรัพย์สินประเภทพิเศษ (a special category of property)

อย่างไรก็ดี ในการลงประชามตินั้น ประชาชนได้ลงมติเลือกที่จะปรับใช้ระบอบสาธารณรัฐ (a republican system) ส่งผลให้ในมาตรา ๑ ของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ค.ศ. ๑๙๗๕ ได้กำหนดระบบการเมืองของกรีซว่าเป็นรูปแบบ “สาธารณรัฐแบบรัฐสภา” (parliamentary Republic) นั่นจึงเป็นการยุติปัญหาเกี่ยวกับราชสมบัติของราชวงค์ในที่สุด ทั้งนี้ ผลของการลงประชามติและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีผลทำให้การถ่ายโอนราชสมบัติของราชวงค์ไม่อาจถูกเพิกถอนได้ รวมทั้งการคืนราชสมบัติให้แก่อดีตกษัตริย์ก็เป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น กฎหมายเลขที่ ๒๐๘๖/๙๒ ที่กำหนดให้ รัฐยอมรับสิทธิในราชสมบัติของอดีตกษัตริย์และสมาชิกราชวงค์ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และสิ้นผลใช้บังคับเป็นการย้อนหลัง นอกจากนี้ ศาลสูงสุดพิเศษยังเห็นว่า กฎหมายเลขที่ ๒๒๑๕/๙๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อทั้งหลักการแบ่งแยกอำนาจ (the principle of separation of powers) และมาตรา ๑๗ ของรัฐธรรมนูญ อันเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สิน (the protection of property)

๔. สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของสภาแห่งรัฐสาธารณรัฐเฮลเลนิก คำพิพากษาเลขที่ ๑๗๔๙, ๑๗๕๐/๒๐๑๙ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๐๑๙ กรณีการไม่กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับคริสตจักรนิกายอีสเทิร์นออร์ทอดอกซ์ในหลักสูตรชั้นเรียนศาสนาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ^{๑๐}

(๑) สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ร้อง ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียน นครศักดิ์สิทธิ์แห่งพิเรอัส (the Holy Metropole of Piraeus) บิชอปแห่งพิเรอัส และสมาคมนักศาสนศาสตร์แพนเฮลเลนิก (the Panhellenic Association of Theologians) ยื่นคำร้องเพื่อขอให้สภาแห่งรัฐพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของหลักสูตรของชั้นเรียนศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยอ้างว่านักเรียนไม่ได้รับการสอนหลักการและหลักคำสอนของคริสตจักรนิกายอีสเทิร์นออร์ทอดอกซ์ (the Eastern Orthodox Church of Christ) ในชั้นเรียนศาสนา ทั้งนี้ สมาคมนักศาสนศาสตร์แพนเฮลเลนิกเพื่อการยกระดับการศึกษาศาสนา “ไคโรส” (The Panhellenic Association of Theologians for the Upgrade of Religious Education “KAIRO”) ก็ได้เข้ายื่นคำร้องต่อสภาแห่งรัฐเพื่อสนับสนุนหลักสูตรดังกล่าวเช่นกัน

(๒) คำพิพากษาของสภาแห่งรัฐ

สภาแห่งรัฐ โดยที่ประชุมใหญ่ (Plenary) รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณา โดยสภาแห่งรัฐได้พิจารณาตีความรัฐธรรมนูญแห่งกรีซที่เกี่ยวข้องกับระบอบการปกครองพระศาสนจักรของกรีซ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของบุคคล ทั้งในส่วนคำปรารภและมาตรา ๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๓ วรรคสี่ มาตรา ๑๔ วรรคสาม มาตรา ๑๖ วรรคสอง มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ร่วมกับหลักกฎหมาย (jurisprudence) ของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป การอ้างถึงศาสนานิกายออร์ทอดอกซ์ซึ่งเป็นศาสนาที่แพร่หลายในกรีซในรัฐธรรมนูญ รวมถึงการอธิษฐานต่อพระตรีเอกภาพในคำปรารภของรัฐธรรมนูญเกี่ยวข้องกับบทบาทสำคัญของศาสนานิกายออร์ทอดอกซ์ในประวัติศาสตร์ของกรีกโบราณ (Hellenism) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่อยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดิออตโตมันก่อนการประกาศเอกราชของชาติกรีซ นอกจากนี้ยังถือเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่ว่าชาวกรีกส่วนใหญ่นับถือศาสนานิกายออร์ทอดอกซ์ การอ้างถึงในรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ยังส่งผลกระทบในเชิงบรรทัดฐาน เช่น การกำหนดให้เทศกาลของชาวคริสต์เป็นวันหยุดในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้ การอ้างถึงการพัฒนามโนธรรมของชาติและศาสนาในฐานะภารกิจพื้นฐานของรัฐยังหมายถึงมโนธรรมของชาวกรีกที่ก่อตั้งรัฐชาติและน้อมรับศาสนานิกายออร์ทอดอกซ์ที่นับถือศาสนาหลักของพวกเขา

ในกรณีนี้ เหล่าผู้ปกครองของเด็กนักเรียนล้วนมีเป้าหมายเดียวกันเกี่ยวกับบุตรหลานของตนบนพื้นฐานของมาตรา ๑๓ ของรัฐธรรมนูญและข้อบทที่ ๒ พิธีสารที่ ๑ ของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ECHR) คือเพื่อปกป้องการศึกษาและการฝึกอบรมของบุตรหลานตามความเชื่อทางศาสนาของตน นั่นคือ หลักการและประเพณีของศาสนานิกายออร์ทอดอกซ์ ซึ่งวิธีการหลักในการบรรลุการศึกษาดังกล่าวคือ

^{๑๐} สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำพิพากษาได้ที่ <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/CD5F1DD2-8738-4293-3BDB-08DC225DC81B>

ชั้นเรียนศาสนาในโรงเรียน ดังนั้น กฎหมายหรือบทบัญญัติเชิงบรรทัดฐานใดที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นอันเป็นข้อผูกพันตามรัฐธรรมนูญจึงถือว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามรัฐธรรมนูญนี้ จึงควรมีการจัดชั้นเรียนศาสนาในจำนวนชั่วโมงสอนที่เพียงพอต่อสัปดาห์ ไม่ควรถูกทำให้คุณค่าด้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับชั้นเรียนอื่น และควรนำเสนอหลักคำสอน ค่านิยมทางศีลธรรม และประเพณีของศาสนานิกายออร์ทอดอกซ์ในลักษณะที่ชัดเจนและครอบคลุม โดยไม่สับสนกับคำสอนของศาสนาและหลักความเชื่ออื่นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ชั้นเรียนศาสนาในกรีกไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการถ่ายทอดข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ศาสนา หรือสังคมวิทยาเท่านั้น แต่ควรปลูกฝังเงื่อนไขที่จำเป็นเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาของชั้นเรียนศาสนานิกายออร์ทอดอกซ์ตามรัฐธรรมนูญ

คำสอนทางศาสนาดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองเสรีภาพทางศาสนาในมาตรา ๑๓ ของรัฐธรรมนูญ เพราะคำสอนดังกล่าวไม่ได้ทำหน้าที่บังคับศาสนาใดศาสนาหนึ่งให้กับเด็กที่นับถือศาสนาอื่น แต่ทำหน้าที่ปลูกฝังจิตสำนึกทางศาสนาของนักเรียนที่นับถือศาสนานิกายออร์ทอดอกซ์โดยเฉพาะโดยตรง นักเรียนที่มีความเชื่อที่แตกต่างกันมีสิทธิได้รับการยกเว้นการเข้าเรียนในชั้นเรียนศาสนาที่มีเนื้อหาวิชาตามที่กล่าวถึงข้างต้นอย่างสิ้นเชิงโดยไม่มีผลเสียใดๆ ตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ บนฐานของคำแถลงการณ์ที่ผู้ปกครองส่งมาโดยอ้างถึงเหตุผลของมโนธรรมทางศาสนา (ดูเพิ่มเติม คำพิพากษา ECHR ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๐๐๗ คดี Folgero and others v Norway คำร้อง ๑๕๔๗๒/๐๒) ในขณะเดียวกัน รัฐยังมีการผูกพันที่จะต้องจัดให้มีการสอนชั้นเรียนที่เกี่ยวข้องที่เทียบเท่ากันตราบใดที่มีการรวบรวมนักเรียนที่มีความเชื่อต่างกันจำนวนเพียงพอ ตราบเท่าที่ข้อผูกพันตามรัฐธรรมนูญของรัฐบรรลุผลตามวิธีที่กล่าวมาข้างต้น รัฐกรีกไม่ได้ถูกห้ามไม่ให้เพิ่มชั้นเรียนทั่วไปที่เพิ่มเติมเนื้อหาศาสนาในโลกลงในหลักสูตรของโรงเรียนท้ายที่สุด ในประเด็นนักเรียนที่หลักความเชื่อที่แตกต่างกันออกไป เช่น นิกายคาทอลิก ยิว หรือนักเรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อยมุสลิมในภูมิภาคเทรซตะวันตก (Western Thrace) สภานิติบัญญัติกรีกได้จัดให้มีการสอนศาสนาของพวกเขาโดยเฉพาะโดยครูที่เป็นสมาชิกของชุมชนศาสนานั้นๆ และโดยเจ้าหน้าที่ศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยมุสลิมโดยเฉพาะ ด้วยเหตุแห่งบทบัญญัติของกฎหมายนี้ และบนพื้นฐานของหลักความเสมอภาคตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ข้อบทที่ ๙ และ ๑๔ ของ ECHR และข้อบทที่ ๒ วรรคหนึ่ง ของพิธีสารที่ ๑ ของ ECHR สภานิติบัญญัติกรีกไม่อาจปรับเปลี่ยนชั้นเรียนศาสนาในโรงเรียนเพื่อลดรอนสิทธิในการได้รับการยอมรับจากนักเรียนที่นับถือหลักความเชื่ออื่นของนักเรียนที่นับถือศาสนานิกายออร์ทอดอกซ์ กล่าวคือ สิทธิในการได้รับคำสอนเฉพาะหลักคำสอนของตนเท่านั้น

สภาแห่งรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่า การสอนชั้นเรียนศาสนาในกรีซควรมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาจิตสำนึกคริสเตียนออร์ทอดอกซ์ของนักเรียนที่เกี่ยวข้อง โดยหลักสูตรที่อยู่ในการพิจารณาตัดสินนี้ ไม่ได้ตอบสนองเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น แต่เป็นการมุ่งเป้าไปที่นักเรียนโดยไม่คำนึงถึงความมุ่งมั่นศรัทธาในศาสนา (religious commitment) ของพวกเขา ก้าวข้ามการปฏิบัติที่ล้าสมัยของการสารภาพบาปแบบเดิม และมุ่งเน้นไปที่การฉายภาพองค์ประกอบทั่วไปของศาสนานิกายออร์ทอดอกซ์และนิกายคริสเตียนอื่นๆ รวมถึงในศาสนาอื่นด้วย โดยมุ่งเน้นไปที่ประเด็นทางสังคมต่างๆ และ “ทัศนคติโลกทั้งทางศาสนาและไม่ใช่ศาสนา” ซึ่งเป็นแก่นแท้ของจุดประสงค์ทางการศึกษาของชั้นเรียนอื่นๆ ซึ่งในกรณีนี้ สภาแห่งรัฐพบว่าหลักสูตรซึ่งเป็นประเด็น

พิพาทนั้น ขัดต่อมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖ วรรคสอง และมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ และขัดต่อข้อบทที่ ๒ พิธีสารที่ ๑ ของ ECHR ตามที่ตีความตามหลักกฎหมายก่อนหน้าของสภาแห่งรัฐและคำพิพากษาของศาลยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

๕. สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของสภาแห่งรัฐสาธารณรัฐเฮลเลนิก คำพิพากษาเลขที่ ๑๓๓/๒๐๒๑ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๐๒๑ กรณีการออกคำสั่งให้ที่เจ้าหน้าที่หน่วยจัดการภัยพิบัติพิเศษเข้ารับการฉีดวัคซีนโรค COVID^{๑๑}

(๑) สรุปข้อเท็จจริง

สมาชิกหน่วยจัดการภัยพิบัติพิเศษ (Special Disaster Management Unit: SDMU) ของหน่วยดับเพลิงกรีก (Greek Fire Brigade) ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อสภาแห่งรัฐ โดยยื่นคำร้องเพื่อขอเพิกถอนและคำร้องแยกเพื่อให้มีการใช้มาตรการชั่วคราวต่อการตัดสินใจของหัวหน้าหน่วยดับเพลิงที่ได้ประกาศว่า “ภายใต้กรอบที่กำหนดโดยความจำเป็นในการจำกัดและต่อสู้กับการแพร่ระบาดของโรค COVID และเพื่อปกป้องสภาพการทำงานพิเศษและความปลอดภัยในการทำงานอย่างต่อเนื่องของผู้ประกอบการ รวมถึงเพื่อป้องกันอุปสรรคในการปฏิบัติงานของหน่วยจัดการภัยพิบัติพิเศษทั่วประเทศ ถือว่าทุกคนที่ปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบหน่วยจัดการภัยพิบัติพิเศษจำเป็นต้องฉีดวัคซีน โดยภายหลังจากที่มีการประกาศนี้ เฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฉีดวัคซีนเท่านั้นที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ เจ้าหน้าที่หน่วยจัดการภัยพิบัติพิเศษที่ยังไม่ได้รับวัคซีนหรือยังไม่ฉีดวัคซีนจะมีกรอบเวลาในการนัดฉีดวัคซีนไปจนถึงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๐๒๑ ในซึ่งในกรณีตรงกันข้าม จะมีการนำเจ้าหน้าที่ที่ได้รับวัคซีนแล้วมาปฏิบัติงานทดแทน”

(๒) คำพิพากษาของสภาแห่งรัฐ

คณะกรรมการระงับการดำเนินงานของสภาแห่งรัฐ (The Council of State Suspension Committee) ปฏิเสธคำร้องที่ขอให้ระงับการดำเนินการตามประกาศดังกล่าวของหัวหน้าหน่วยจัดการภัยพิบัติพิเศษโดยให้เหตุผลดังนี้คือ แม้จะมีคำถามว่าการประกาศที่เป็นประเด็นพิพาทดังกล่าวข้างต้นนั้นสามารถถือเป็นการกระทำทางปกครองที่บังคับใช้ได้หรือไม่ กล่าวคือ เป็นการกระทำเพื่อการควบคุมดูแล ซึ่งในกรณีนี้ ประเด็นพิพาทดังกล่าวจะอยู่ภายใต้เขตอำนาจของสภาแห่งรัฐ หรือเป็นการกระทำทั่วไปที่ส่งถึงสมาชิกหน่วยจัดการภัยพิบัติพิเศษทุกคนเป็นรายบุคคล ซึ่งในกรณีนี้ ศาลอุทธรณ์จะมีเขตอำนาจศาลในการพิจารณาคดี สภาแห่งรัฐก็ถือว่าตนมีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับคำร้องดังกล่าวโดยคำนึงถึงความสำคัญของประเด็นที่เป็นปัญหา

สภาแห่งรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่า การออกคำสั่งประเด็นที่เป็นข้อพิพาทดังกล่าวเป็นการได้รับคำสั่งโดยมีเหตุผลอันจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งประกอบด้วยความจำเป็นในการรักษาไว้ซึ่งความราบรื่นและความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานของหน่วยจัดการภัยพิบัติพิเศษ ซึ่งต้องอาศัยความพร้อมของเจ้าหน้าที่อย่างครบถ้วน ซึ่งอย่างหลังจะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงหากเจ้าหน้าที่ติดเชื้อและล้มป่วยด้วยโรค COVID เหตุผลความจำเป็นซึ่งเป็นประโยชน์สาธารณะเหล่านี้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกับเหตุผลที่ผู้ร้องอ้างเพื่อ

^{๑๑} สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำพิพากษาได้ที่ <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/CDEF79A8-9717-429E-429E-08DC225DC81B>

หลักเลี่ยงการฉีดวัคซีนและเรียกร้องให้มีการปฏิเสธคำร้องเพื่อระงับการดำเนินการตามการประกาศที่เป็นประเด็นพิพาท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เหตุผลในการเพิกถอนที่ผู้ร้องได้ยื่นมาไม่มีมูลความจริงโดยชัดเจน ดังนี้

ก. การประกาศที่เป็นประเด็นพิพาทนี้ดูเหมือนจะไม่มีลักษณะเป็นกฎระเบียบ ดังนั้นจึงไม่ได้แสดงให้เห็นว่าควรเพิกถอนการประกาศดังกล่าวเนื่องจากขาดความสามารถ และการกระทำของหัวหน้าหน่วยดับเพลิงการได้รับอนุญาตจากกฎหมายที่เหมาะสมตามมาตรา ๔๓.๒ ของรัฐธรรมนูญ

ข. ไม่ปรากฏชัดเจนว่าการกระทำของหัวหน้าหน่วยดับเพลิงดังกล่าวฝ่าฝืนมาตรา ๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๕ ของรัฐธรรมนูญ ข้อบทที่ ๘ วรรคหนึ่ง ของ ECHR ข้อบทที่ ๓ วรรคสอง ของธรรมนูญสิทธิขั้นพื้นฐาน (Charter of Fundamental Rights) และข้อบทที่ ๕ ของอนุสัญญาโอเวียโด (Oviedo Convention) เนื่องจากข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องนั้นมีพื้นฐานอยู่บนสมมติฐานเชิงข้อเท็จจริงที่ว่าวัคซีนนั้นถูกบังคับโดยเจ้าหน้าที่ และไม่สามารถอนุมานได้จากเนื้อหาของการตัดสินใจที่เป็นข้อโต้แย้งหรือจากสำนวนคดี เนื่องจากเจ้าหน้าที่ยังคงเลือกที่จะไม่ฉีดวัคซีน

ค. หลักความได้สัดส่วนไม่ได้ถูกกระหอบอย่างเห็นได้ชัดเมื่อพิจารณาจากสภาพการทำงานพิเศษของหน่วยจัดการภัยพิบัติพิเศษ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือมีความยากลำบากอย่างยิ่ง ต้องใช้ความพยายามร่วมกัน มีการสัมผัสทางกายภาพ และความคล่องตัวที่มากขึ้นของหน่วยกู้ภัย ซึ่งต้องได้รับการปกป้องสุขภาพของเจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไปให้สูงที่สุดจากอันตรายของการติดเชื้อ COVID เมื่อพิจารณาจากข้างต้นไม่สามารถถือได้ว่ามาตรการที่มาจากการประกาศที่เป็นประเด็นพิพาทนั้นไม่เหมาะสมหรือเกินสัดส่วนอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับการบรรลุเป้าหมายที่กล่าวถึงข้างต้นในประโยชน์สาธารณะ

ง. หลักการความเสมอภาคระหว่างเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้รับผลกระทบอย่างชัดเจนเช่นกัน เนื่องจากไม่ว่าลักษณะการแพร่เชื้อ COVID ในหมู่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับวัคซีนและไม่ได้รับวัคซีนจะเป็นอย่างไร ก็ไม่ได้มีการระบุเงื่อนไขระหว่างเจ้าหน้าที่ทั้งสองประเภท เมื่อพิจารณาถึงผลเสียของการไม่ฉีดวัคซีนที่อาจมีต่อการปฏิบัติงานที่เหมาะสมของหน่วยจัดการภัยพิบัติพิเศษ

จ. ท้ายที่สุด ไม่ปรากฏชัดว่าหลักความเสมอภาคนั้นได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยทางสุขภาพของเจ้าหน้าที่แต่ละคนเมื่อถูกสั่งให้ฉีดวัคซีน เนื่องจากประเด็นเฉพาะเหล่านี้อาจได้รับการตรวจสอบโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและในท้ายที่สุดคือศาล หลังจากที่มีการออกกฎหมายการบริหารที่เกี่ยวข้องซึ่งเปลี่ยนแปลงสถานะการจ้างงานของเจ้าหน้าที่ (ที่ไม่ได้รับการฉีดวัคซีน) แล้ว

ประวัติ

ประธานสภาแห่งรัฐ

ชื่อ – สกุล

Michail Pikramenos

ตำแหน่งปัจจุบัน

ประธานสภาแห่งรัฐ

การศึกษา

- ปริญญาโทกฎหมาย มหาวิทยาลัยอริสโตเติล เทซซาโลนิกิ
- ปริญญาโทรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพนเตออน เอเธนส์
- ปริญญาเอกรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเธนส์

ประสบการณ์การทำงาน

- ผู้ช่วยผู้พิพากษา
- ที่ปรึกษาสภาแห่งรัฐ
- รองประธานสภาแห่งรัฐ
- ศาสตราจารย์ด้านกฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอริสโตเติล เทซซาโลนิกิ
- ผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษาด้านกฎหมายมหาชนและรัฐศาสตร์
- ผู้อำนวยการโรงเรียนตุลาการแห่งชาติ
- คณะกรรมการยุโรปเพื่อประสิทธิภาพในการยุติธรรม (CEPEJ)
- เครือข่ายการฝึกอบรมตุลาการยุโรป (EJTN)
- เครือข่ายศาลฎีกาของ ECHR
- อาจารย์ประจำ National School of Judiciary
- อาจารย์ประจำ National School of Public Administration

2.3 เทศบาลธีรา (Thira Municipality Official)

เทศบาลซานโตรินี่ หรือที่รู้จักในชื่ออย่างเป็นทางการว่า "เทศบาลธีรา" (Municipality of Thira) เป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่ดูแลเกาะซานโตรินี่ (Santorini) และเกาะใกล้เคียงในทะเลอีเจียนตอนใต้ ของสาธารณรัฐเฮลเลนิก มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการพื้นที่ การให้บริการสาธารณะ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2540 (ค.ศ. 1997) ตามแผนการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นที่เรียกว่า "Kapodistrias Plan" ซึ่งรวมชุมชนประวัติศาสตร์ 12 แห่งของซานโตรินี่เข้าเป็นเทศบาลเดียว โดยมีสภาเทศบาลและคณะกรรมการเทศบาล บริหารงานตามนโยบายในเรื่องของการดูแลและพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี การบริหารจัดการด้านการวางผังเมือง การวางแผนพื้นที่ การอนุญาตเปิดร้านค้าและธุรกิจ การกำหนดพื้นที่ตลาดสาธารณะ และการค้าขายภายนอก การตรวจสอบและควบคุมการเงินของเทศบาล รวมถึงการติดตามงบประมาณและเสนอเรื่องเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ต่อสภาเทศบาล การประสานงานและดูแลการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ แก่ประชาชน เช่น การจัดการท่าเรือ การให้บริการเรือโดยสาร เรือสินค้า และเรือประมงในเขตเทศบาล (โดยเฉพาะท่าเรือของธีราและเกาะใกล้เคียง) การเป็นตัวแทนเทศบาลในศาลและหน่วยงานราชการต่าง ๆ (โดยเฉพาะบทบาทของนายกเทศมนตรี) การแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีและการกำกับดูแลการทำงานของฝ่ายบริหารเทศบาล การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการตัดสินใจ การจัดตั้งและดูแลคณะกรรมการที่ปรึกษาและกลไกการไกล่เกลี่ย เช่น คณะกรรมการเพื่อความเท่าเทียมทางเพศ และคณะกรรมการเพื่อการบูรณาการผู้อพยพ และการจัดการและดูแลกิจการท่าเรือและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง เช่น ท่าเรือ Athinio, Fira, Ammoudi Oia และเขตอนุรักษการประมง Vlychada นอกจากนี้ ยังมีการบริการและข้อมูลออนไลน์ โดยเทศบาลธีรามีเว็บไซต์อย่างเป็นทางการที่ให้บริการข้อมูลและบริการต่าง ๆ ได้แก่

1. ประวัติศาสตร์และประชากร : ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของซานโตรินี่และข้อมูลประชากร
2. บริการอิเล็กทรอนิกส์ : การยื่นคำร้องออนไลน์ การตรวจสอบหนี้ การดูงบประมาณ และบริการอื่น
3. ข่าวสารและประกาศ : ข่าวประชาสัมพันธ์ ประกาศกิจกรรม และข้อมูลการป้องกันภัยพลเรือน
4. เครือข่ายไร้สายของเทศบาล : บริการอินเทอร์เน็ตไร้สายสำหรับประชาชน

2.3.1 โครงสร้างการบริหารเทศบาลธีรา ประกอบด้วย

- (1) นายกเทศมนตรี : เป็นผู้นำฝ่ายบริหารของเทศบาล
- (2) สภาเทศบาล : มีหน้าที่ตัดสินใจในเรื่องสำคัญของเทศบาล ยกเว้นเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบของนายกเทศมนตรีหรือหน่วยงานอื่น
- (3) รองนายกเทศมนตรี : มีอำนาจหน้าที่เฉพาะด้าน เช่น การวางแผนเมือง การท่องเที่ยว หรือสิ่งแวดล้อม
- (4) คณะกรรมการต่าง ๆ : เช่น คณะกรรมการที่ปรึกษาเทศบาล ซึ่งมีบทบาทในการให้คำปรึกษาและสนับสนุนการตัดสินใจของสภาเทศบาล

2.3.2 อำนาจหน้าที่หลักของเทศบาลธีรา

ตามกฎหมายของสาธารณรัฐเฮลเลนิก เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการกิจการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และจิตวิญญาณของประชาชนในพื้นที่ สำหรับเทศบาลธีรา อำนาจหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่

1. การวางแผนและพัฒนาเมือง
 - การวางแผนผังเมืองและการใช้ที่ดิน
 - การอนุญาตก่อสร้างและการควบคุมอาคาร
 - การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน และพื้นที่สาธารณะ
2. การจัดการสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข
 - การจัดการขยะและการรีไซเคิล
 - การดูแลและบำรุงรักษาพื้นที่สีเขียวและสวนสาธารณะ
 - การจัดการทรัพยากรน้ำและการบำบัดน้ำเสีย
3. การส่งเสริมการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม
 - การพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว
 - การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและเทศกาลต่าง ๆ
 - การอนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรม
4. การบริการสังคมและการศึกษา
 - การจัดบริการด้านสังคม เช่น การดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการ
 - การสนับสนุนและดูแลสถานศึกษาในพื้นที่
 - การส่งเสริมกิจกรรมเยาวชนและกีฬา
5. การบริหารจัดการท่าเรือและการขนส่ง
 - การดูแลและพัฒนาท่าเรือในพื้นที่ เช่น ท่าเรือ Athinios และ Skala
 - การจัดการการขนส่งสาธารณะและการจราจร

2.3.3 หน่วยงานในสังกัดเทศบาลธีรา

เทศบาลธีรามีหน่วยงานในสังกัดที่รับผิดชอบงานเฉพาะด้าน เช่น

- องค์การน้ำประปาและบำบัดน้ำเสียเทศบาลธีรา (DEYA Thiras): ดูแลการจัดหาน้ำและการบำบัดน้ำเสียในพื้นที่
- กองทุนท่าเรือเทศบาลธีรา (Municipal Port Fund of Thira): บริหารจัดการท่าเรือและพื้นที่ชายฝั่ง
- องค์การสวัสดิการสังคมและการศึกษา: ดูแลด้านสวัสดิการสังคมและการศึกษาในพื้นที่
- องค์การกีฬา วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเทศบาลซานโตรินี (D.A.P.P.O.S) : ส่งเสริมกิจกรรมด้านกีฬา วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

2.4 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเอเธนส์

มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- ให้บริการด้านกงสุลแก่คนไทยในกรีซ เช่น การออกหนังสือเดินทาง การรับรองเอกสาร การจดทะเบียนสมรสและหย่า รวมถึงการทำหนังสือมอบอำนาจและรับรองเอกสารต่างประเทศเพื่อนำไปใช้ในประเทศไทย
- ดูแลและให้ความช่วยเหลือคนไทยในกรีซในด้านกฎหมายและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ โดยจัดโครงการให้ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและการดำเนินชีวิตแก่คนไทยในกรีซอย่างต่อเนื่อง
- ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานไทยและกรีซในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมถึงการดูแลคุ้มครองคนไทยในกรีซ
- ให้บริการด้านวีซ่าและตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางของคนไทยและชาวต่างชาติที่ต้องการเดินทางไปกรีซ เช่น การขอวีซ่า การนัดสัมภาษณ์ และการขอเอกสารประกอบการยื่นวีซ่า
- สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนไทยในกรีซ เช่น การมอบเงินสนับสนุนสมาคมคนไทยและศูนย์ปฏิบัติธรรมในกรีซ
- สร้างความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานต่างประเทศเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการทูตและการบริการประชาชน

รายชื่อข้าราชการประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเอเธนส์

1. นายสธน เกษมสันต์ ณ อยุธยา เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงเอเธนส์
2. นางสาวผจงวัฒน์ ยุกแผน อัครราชทูตที่ปรึกษา
3. นางสาวเกศริน พนารังสรรค์ ที่ปรึกษา
4. นางสาวมงคล นาคสุนทร เลขานุการโท

บทที่ 3

บทสรุปจากการศึกษาดูงาน

3.1 สรุปการศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญตุรเคีย

3.1.1 ภาพรวมระบบศาลของสาธารณรัฐตุรเคีย ประกอบด้วย

1. ศาลรัฐธรรมนูญ
2. ศาลยุติธรรม (ศาลฎีกา/Yargıtayเป็นศาลสูงสุด)
3. ศาลปกครอง (ศาลปกครองสูงสุด/Daniştayเป็นศาลสูงสุด)
4. ศาลวินิจัยเขตอำนาจศาล
5. ศาลเลือกตั้ง
6. ศาลตรวจเงินแผ่นดิน

3.1.2 ศาลรัฐธรรมนูญตุรเคีย (ANAYASA MAHKEMESİ)

1) ก่อตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญเมื่อปี พ.ศ. 2504 (ค.ศ. 1961) เพื่อทำหน้าที่พิทักษ์รัฐธรรมนูญ และหลักนิติรัฐ ตรวจสอบกฎหมาย ตรวจสอบความถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาของกฎหมาย กฎกระทรวง และข้อบังคับสภาพัฒนภาพสิทธิ์ส่วนบุคคล: รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ หลังจากใช้ช่องทางกฎหมายอื่นครบถ้วนแล้วศาลอาญาสูงสุด (Yüce Divan): พิจารณาคดีความผิดของเจ้าหน้าที่ระดับสูง เช่น ประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี คณะรัฐมนตรี และผู้พิพากษาศาลสูง

ศาลรัฐธรรมนูญตุรเคียประกอบด้วยตุลาการทั้งหมด 15 คน ซึ่งมีที่มาผ่านระบบผสมระหว่าง การคัดเลือกโดยรัฐสภาและการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี ตามการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ โดยแบ่งสัดส่วนและที่มา ดังนี้

ประธานาธิบดีแต่งตั้งโดยตรง 12 คน จากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่หน่วยงานต่างๆ เสนอ ขึ้นมา : 3 คน จากศาลฎีกา (Court of Cassation) 2 คน จากศาลปกครองสูงสุด (Council of State) 3 คน จากสภาระดับอุดมศึกษา (Higher Education Council) โดยคัดเลือกจากศาสตราจารย์ด้านกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ หรือรัฐศาสตร์ 4 คน จากข้าราชการบริหารระดับสูง (ประสบการณ์ในราชการ 20 ปี) ทนายความ อิสระ ผู้พิพากษา อัยการอาวุโส (ประสบการณ์ในตำแหน่ง 20 ปี) หรือผู้พิพากษาผู้รายงานของศาลรัฐธรรมนูญ (Rapporteur Judges) (ประสบการณ์ 5 ปี)

รัฐสภาแห่งชาติตุรเคีย (Grand National Assembly) ลงคะแนนเลือก 3 คน : 2 คน จากผู้ได้รับการเสนอชื่อโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (Court of Accounts) 1 คน จากผู้ได้รับการเสนอชื่อ โดยสหภาพทนายความแห่งตุรเคีย (Turkish Bar Associations) และต้องมีประสบการณ์ด้านกฎหมายอย่างน้อย 20 ปี

วาระการดำรงตำแหน่งตุลาการมีวาระการดำรงตำแหน่ง 12 ปี เพียงวาระเดียว (ไม่สามารถดำรงตำแหน่งซ้ำได้) ตุลาการทุกคนจะต้องพ้นจากตำแหน่งทันทีเมื่ออายุครบ 65 ปี

2) โครงสร้างการทำงานภายในศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และรองประธานศาลรัฐธรรมนูญ 2 คน : ได้รับการคัดเลือกจากมติของตุลาการกันเองโดยวิธีลงคะแนนลับ มีวาระตำแหน่งละ 4 ปี (สามารถเลือกซ้ำได้)

3) รูปแบบการพิจารณาคดี: แบ่งการทำงานออกเป็น ที่ประชุมใหญ่ (Plenary) สำหรับคดีสำคัญ เช่น การยุบพรรคการเมืองหรือพิจารณาคดีเจ้าหน้าที่ระดับสูง และแบ่งเป็น 2 แผนกย่อย (Sections) สำหรับพิจารณาคำร้องเรียนรายบุคคลเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิพื้นฐาน

1. คณะใหญ่ (Plenary)
2. แผนก (Sections)
3. คณะกรรมการ (Commissions)

โดยมีตุลาการผู้รายงาน (Rapporteur Judges) ประมาณ 150 คนช่วยงาน ทำหน้าที่ ติดตามคำตัดสินของศาล ปรับปรุงและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคำพิพากษาของศาล แนะนำมาตรการเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อน ในหลักนิติศาสตร์ จัดทำข้อมูลสถิติและรายงานการวิจัย จัดทำ ตรวจสอบร่างคำพิพากษา ก่อนนำเสนอต่อคณะใหญ่และแผนก เพื่อให้แน่ใจว่าสอดคล้องกับแนวคำพิพากษาและถูกต้องตามหลักกฎหมาย และติดตาม คำวินิจฉัยของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป (ECHR) และศาลสูงสุดอื่นๆ

1. คณะใหญ่ (Plenary)

1.1 ประกอบด้วย สมาชิกทั้ง 15 ท่าน

(ประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ 2 และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 13)

1.2 องค์ประชุม : อย่างน้อย 10 คน

1.3 การตัดสิน : ใช้เสียงข้างมากเด็ดขาด

ข้อยกเว้น : ต้องใช้เสียง 2 ใน 3 ในการตัดสินใจเรื่องการเพิกถอนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ การยุบพรรคการเมือง หรือการตัดสิทธิพรรคการเมืองจากการได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ

2. แผนก (Sections)

2.1 ประกอบด้วย 2 แผนก ทำหน้าที่พิจารณาคำร้องเฉพาะบุคคล

2.2 แต่ละแผนกประกอบด้วยรองประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน สมาชิก 6 คน (ยกเว้น ประธานศาลรัฐธรรมนูญ)

2.3 องค์ประชุม : 4 คน โดยมีรองประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นประธานแผนก

3. คณะกรรมการ (Commissions)

3.1 จัดตั้งขึ้นภายในแต่ละแผนก ประกอบด้วยสมาชิก 2 คน เพื่อพิจารณาคุณสมบัติของ คำร้องเฉพาะบุคคลว่ารับไว้พิจารณาได้หรือไม่

3.2 ประธานแผนกจะไม่เข้าร่วมในคณะกรรมการ โดยมีสมาชิกที่อาวุโสที่สุดเป็นประธาน

3.3 การตัดสินใจ: ต้องเป็นเอกฉันท์ หากไม่เป็นเอกฉันท์ จะส่งเรื่องให้แผนกพิจารณา

3.4 คำตัดสินไม่รับคำร้องเป็นที่สุด

4) อำนาจหน้าที่

1. ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย พระราชกฤษฎีกาประธานาธิบดี และระเบียบข้อบังคับของรัฐสภาตุรเคียทั้งในรูปแบบและเนื้อหา

2. พิจารณาและทบทวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญเฉพาะในรูปแบบ

3. พิจารณาข้อโต้แย้งที่ศาลอื่น ๆ ส่งมาเรื่องความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

4. พิจารณาคำร้องเฉพาะบุคคล

5. พิจารณาคดีเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองและการตัดสิทธิพรรคการเมืองในการได้รับเงิน

อุดหนุนจากรัฐ

6. พิจารณาคดีในฐานศาลอาญากรรมสูงสุด (Supreme Criminal Court/ Yüce Divan) สำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของ :

ก) ประธานาธิบดี, ประธานรัฐสภาแห่งชาติตุรเคีย, สมาชิกคณะรัฐมนตรี

ข) ประธานตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ค) อัยการสูงสุด และรองอัยการสูงสุด

ง) ประธานและสมาชิกของสภาผู้พิพากษาและอัยการ และศาลตรวจเงินแผ่นดิน

จ) ผู้บัญชาการทหารสูงสุด, ผู้บัญชาการทหารบก, ทหารเรือ, และทหารอากาศ

7. ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการได้มาซึ่งทรัพย์สินของพรรคการเมือง และรายรับและรายจ่ายของพรรคการเมือง

8. พิจารณาคำร้องขอเพิกถอนมติรัฐสภาในการถอดถอนเอกสิทธิ์คุ้มกันทางการเมืองหรือเพิกถอนสมาชิกภาพของสมาชิกรัฐสภา/รัฐมนตรี หากถูกกล่าวหาว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับของรัฐสภา

3.1.3 ประเด็นที่น่าสนใจ

1. มีตุลาการผู้รายงาน ซึ่งเป็นอดีตตุลาการ/อัยการ/อาจารย์กฎหมาย ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยทั้งกลั่นกรองคดี ยกร่าง/ตรวจสอบคำวินิจฉัย รวบรวมข้อมูล และทำวิจัย

2. มีระบบรับคำร้องจากประชาชนโดยตรง 70,000 - 100,000 คำร้องต่อปี) เพื่อประกันสิทธิมนุษยชนให้ประชาชน

3. ทำระบบ digitalised database และใช้ AI ในการกลั่นกรองข้อมูล

4. การแบ่งศาลเป็นแผนก หรือคณะกรรมการ เพื่อจัดการกับปัญหาจำนวนคดี

5. โครงสร้างของคำวินิจฉัย

6. ที่มาและอำนาจของตุลาการ เป็นสิ่งที่สะท้อนประวัติศาสตร์และพัฒนาการรวมทั้งความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อระบบตุลาการของแต่ละประเทศ

3.2 สรุปการศึกษาดูงานศาลสูงสุดพิเศษแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก

3.2.1 ภาพรวมของระบบตุลาการเฮลเลนิก ประกอบด้วย

- 1) ศาลยุติธรรม (Areios Pagos): ศาลสูงสุดสำหรับคดีแพ่งและคดีอาญา
 - 2) ศาลปกครองสูงสุด (Symvoulion tis Epikrateias Council of State): ศาลสูงสุดสำหรับคดีปกครอง
 - 3) ศาลตรวจเงินแผ่นดิน (Elegktiko Synedrio Court of Audit): ตรวจสอบการใช้จ่ายสาธารณะและพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการเงินของรัฐ
 - 4) ศาลสูงสุดพิเศษแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก : ศาลเฉพาะกิจ
- หมายเหตุ ไม่มีศาลรัฐธรรมนูญถาวร ทุกศาลมีอำนาจตีความรัฐธรรมนูญ (diffused constitutional review review)

3.2.2 ศาลสูงสุดพิเศษแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก (ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ)

- 1) ลักษณะเฉพาะ : เป็นศาลเฉพาะกิจ (ad hoc court) ไม่ใช่ศาลถาวร
ดำเนินการเฉพาะเมื่อมีกรณีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขข้อขัดแย้งที่สำคัญ หรือเมื่อศาลสูงสุดอื่น ๆ มีความขัดแย้งกันไม่สอดคล้องกันในประเด็นทางรัฐธรรมนูญเมื่อพิจารณาคดีเสร็จสิ้น ศาลก็จะยุติการทำหน้าที่ลง
- 2) องค์ประกอบ : ประกอบด้วย ผู้พิพากษา 11 คน หรือ 13 คน ขึ้นอยู่กับกรณี
ประธานศาลปกครองสูงสุด
ประธานศาลยุติธรรม
ประธานศาลตรวจเงินแผ่นดิน
ผู้พิพากษา 4 คนจากศาลปกครองสูงสุด (ได้รับการคัดเลือกโดยการจับฉลาก : วาระ 2 ปี)
ผู้พิพากษา 4 คนจากศาลยุติธรรม (ได้รับการคัดเลือกโดยการจับฉลาก : วาระ 2 ปี)
ศาสตราจารย์ด้านกฎหมาย 2 คน (ได้รับการคัดเลือกโดยการจับฉลาก : วาระ 2 ปี) (เฉพาะคดีที่ต้องมีการตีความกฎหมาย คดีที่มีการตีความขัดแย้งกันระหว่างศาลคนละประเภท หรือคดีที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ)

3) อำนาจหน้าที่

1. คดีเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา
2. คดีประชามติ
3. คดีถอดถอนสมาชิกรัฐสภา
4. ข้อพิพาทเรื่องเขตอำนาจศาล
5. ความขัดแย้งในการตีความกฎหมายหรือความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย

6. คดีตีความกฎหมายระหว่างประเทศ

4) การพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย (CONSTITUTIONAL REVIEW)

(1) ไม่ได้มีอำนาจตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายโดยทั่วไปหรือโดยตรง เหมือนศาลรัฐธรรมนูญถาวร

(2) บทบาทจะจำกัดอยู่เฉพาะกรณีที่ได้มีการวินิจฉัยที่ไม่สอดคล้องกัน (conflicting judgments) จากศาลสูงสุดหนึ่งในสามศาลหลักเกี่ยวกับประเด็นรัฐธรรมนูญเดียวกัน (เช่น ศาลยุติธรรมตัดสินว่ากฎหมายชอบด้วยรัฐธรรมนูญแต่ศาลปกครองสูงสุดตัดสินว่าไม่ชอบ)

(3) ปกติ ถ้าศาลใดเห็นว่ากฎหมายขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญก็จะเสนอให้ที่ประชุมใหญ่ของศาลนั้น ๆ วินิจฉัย

(4) ศาลนี้จะเข้ามารวมคำวินิจฉัยเหล่านั้นให้เป็นหนึ่งเดียวและมีผลผูกพันทุกศาล รวมถึงมีผลทำให้กฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญนั้นถูกเพิกถอนในอนาคต

5) ประเด็นที่น่าสนใจ

(1) การให้อำนาจศาลทุกศาลตีความได้ว่ากฎหมายนั้น ๆ ขัดรัฐธรรมนูญและไม่บังคับใช้กับคดี

(2) การกำหนดองค์คณะของศาล AHC โดยใช้การจับสลาก

(3) การให้อำนาจคุ้มครองความพึงดูการที่ทำคำวินิจฉัยผิดพลาด (มาตรา 99) โดยใช้ศาลพิเศษประกอบด้วยประธานศาลปกครองสูงสุด (เว้นแต่เป็นคดีที่ศาลปกครองสูงสุดตัดสินผิดพลาดให้ประธานศาลฎีกาเป็นประธานเอง), ตุลาการศาลปกครองสูงสุด 1 คน, ผู้พิพากษาศาลฎีกา 1 คน, ตุลาการศาลตรวจเงินแผ่นดิน 1 คน, ศาสตราจารย์กฎหมาย 2 คน, ทนายความ 2 คน (จับสลากทั้งหมด)

3.3 ศึกษาเปรียบเทียบ

ลักษณะเด่นของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคียและศาลสูงสุดพิเศษแห่งสาธารณรัฐเฮลเลนิก

3.3.1 ลักษณะของศาลรัฐธรรมนูญ

สาธารณรัฐตุรเคีย	เป็นศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรเคีย
สาธารณรัฐเฮลเลนิก	ศาลเฉพาะกิจจัดตั้งขึ้นเมื่อมีกรณีเฉพาะ

3.3.2 อำนาจหน้าที่

สาธารณรัฐตุรเคีย	มีอำนาจตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายอย่างเต็มรูปแบบและรับคำร้องเฉพาะบุคคลโดยตรงเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน
------------------	---

สาธารณรัฐเฮลเลนิก

ค่อนข้างจำกัด เน้นการแก้ไขข้อขัดแย้งด้านเขตอำนาจระหว่างศาลสูงสุดด้วยกัน และพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญในกรณีที่มีข้อพิพาทสำคัญ

3.3.3 บทบาท

สาธารณรัฐตุรกี

เป็นผู้พิทักษ์รัฐธรรมนูญและคุ้มครองสิทธิบุคคล

สาธารณรัฐเฮลเลนิก

เป็นกลไกแก้ไขข้อขัดแย้งภายในระบบตุลาการ

และเป็นผู้ให้ความชัดเจนทางรัฐธรรมนูญในประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้น

~~~~~